

Hemasalaha bukana

Hedehedede bagubagunana

Hemasalaha bukana ta taukulina ede apostolo Yowane. Iya Sebedaiyo natuna na Yesu Keliso yona hekahekata tamowaina wa. Teina buka ta ye kuli nuwana bolimai 95 unai. Buka ta meta leta ye kuli ekalesiya bodadi haligigilabui teha Eisiya unai taumiya udiyedi. Teha Eisiya, iya ede yoda huya ta unai meta Turkey basileiyana unai.

Yowane buka ta ye kuli na yona nuwatu meta bena ekalesiya bodadi ye kabinonohaidi hewaiunu ye hetubuko wa hesabana. Na ye hededehebayaodi bena se tolobayao na yodi sunuma Yesu unai se kabihekahini.

Hewaiunu Yowane ye kita ye laoma wa, iya meta Loma yodi gabemani nimadiyena. Nuwanuwatuna ne Yaubada ye hemasalaha kalinawai, na hinage ye hemasalaha meta hewaiunu ne kabo ye hekaiyawasi yo tauhewaiunu ne kabo ye hekilainodi.

Loma yodi gabemani se bom se kita'uyoidi meta gigibwali maudoina kalidiwai. Na ena tamowai hesau ye hedede meta basileiya hesau kabo ye saedikwaidi, kabo se hewaiunu. Hinage Loma tamowaidi yodi wasawasa se katai "Guiyau" yo "Tauhemauli" yo se taba'ohu unai. Yo se henuwa bena ekalesiya hinage se taba'ohu unai. Na ekalesiya nige gonowana se taba'ohui, unai se kitadi ede siya gabemani kadi waiunu, na se toledi numatutugudu unai o se unuheboitadi.

Unai ede Yowane nige gonowana buka ta nuwanuwatuna ye kulihemasalahadi hedehedede dudulaidi udiyedi, ede tautau yo heyaheyasoni udoi'udoi ye hepaisowadi, doha Yaubada ye hekitadi kalinawai. Tautau yo heyaheyasoni se bado Talam Bagubagunana

Bukana unai ta lobaidi na ye hepaisowadi, doha peloweta Daniyela yo Hesekeyela yodi buka udiyedi, yo buka hekadiyo hinage.

Ginauli hekadi hinage bena ta nuwatulobaidi meta siya heyahayasoni. Doha **gole** kaniyona ede “ye tabu” o “Yaubada yona”, doha bili tabukalilina Numa Tabuna wa unai, na bili ne unai ginauli maudoidi gole unai se ginauli yo gole unai se suma. Yo **weku namwanamwakalilidi** (Hemasalaha 21:11 yo 21:19-20) kaniyodi ede se didiga yo se a'akalili.

Numela hinage nuwatu hekadi heyahayasonidi. Numela **haiyona** kaniyona meta “maudoina”, yo **haligigi-labui** meta “ye tabu” yo “Yaubada yona”. Dubu haligigi-labui kaniyona ede “dubu maudoidi” yo “Yaubada yona boda” (Hemasalaha 1:4), yo yaluwa haligigi-labui meta “Yaluwa Tabuna” (1:4). Numela **hasi** meta “tanoubu ta gogodiyao” yo “yababa tauginaulidi tamowaidiyao”. **Saudoudoi-labui** meta Yaubada yona gigibwali yo yona kabaloina ye heyahayasoniyei, doha Isalaela bodadi saudoudoi-labui wa yo apostolo saudoudoi-labui wa. Na numela **tausani** kaniyona meta “boda” yo “ye badokalili.” Unai “tausani saudoudoi-labui” kaniyona meta “boda Yaubada ye loinaedi”, yo 144 tausani meta “boda maudoidi Yaubada ye loinaedi”, matawuwuna $144 = 12 \times 12$, siya ede Isalaela kadi mumugao badodi 12 yo apostolo ekalesiya taubaguneadi badodi 12.

Yowane tautau yo heyahayasoni se bado ye hepaisowadi, nige gonowana inai ta hededehemasalahahegedi. Teina buka ta ye hededehemasalaha saha yo saha kabo se tubu yo idohagina Yaubada tanoubu ta ye laei kana siga. Na buka ta ye henuwa bena ye kabinonohaida na tausunuma maudoidi yo kita hinage ta tolotahitahi huyahewaiunu kabo se laoma ne udiyedi.

Nuwanuwatu saesaedi

Teina buka ta Yowane ye kuli ye lau ekalesiya siya hekamkamna tauhaidi wa udiyedi, na unai bena ye hededehebayaodi. Na ye hedede bena se tolobayao hekamkamna ne unai, matawuwuna Yaubada kabo maisadi ye mosedi, yo kadi waiunu kabo ye hekamkamnadi. Na Yesu yona huya'uyoma mayadaina ne unai kabo kana waiunu maudoidi ye saedikwaidi. Huya gehegehedi ne udiyedi (Hemasalaha 21 yo 22), kabo tanoubu ta yo galewa ne se tauwadam, na Yaubada galewa yo tanoubu hauhaudi ye ginaulidi.

Buka ta tupwadi lakilakidi

- Hedehedede bagubagunadi (*Hemasalaha 1:1-20*)
- Ekalesiya bodadi haligigi yodi leta (*Hemasalaha 2:1—3:22*)
- Matada ne unai ginauli sahasahadi kabo se tubu ne Yaubada ye hemasalahadi Yowane unai (*Hemasalaha 4:1—22:5*)
Yaubada yona telona unai (*Hemasalaha 4:1-11*)
Buka nokuna ma dedelina haligigi-labui (*Hemasalaha 5:1—8:1*)
Bwagigi haligigi-labui (*Hemasalaha 8:2—11:19*)
Delegon yo suisui nuwamatamatausidi labui yo Mamoe Natuna (*Hemasalaha 12:1—14:20*)
Gaeba haligigi-labui (*Hemasalaha 15:1—16:21*)
Babeloni yo diyabolo yo suisui nuwamatamatausina yo pelowetalupolupo yodi heyababa (*Hemasalaha 17:1—20:10*)
Hekasa gehegehena yo galewa yo tanoubu yo Yelusalema hauhaudi (*Hemasalaha 20:11—22:5*)
- Buka guduna hedehededena (*Hemasalaha 22:6-21*)

Buka kabahetubuna hedehededena

¹ Teina buka ta unai meta ginauli maudoidi Yesu Keliso ye hemasalahadi wa yau yona heyayai tauhaina Yowane kaliguwai. Ginauli maudoidi nige bayaona kabo se tubu ne meta Yaubada gigibwali ye mosei Yesu unai bena ye hemasalahadi yona heyayai tauhaidi udiyedi. Ede Yesu yona anelu ye hetamali ye laoma bena teina ginaulidi ta ye hekitadi kaliguwai. ² Ginauli maudoidi ya kitadi wa ya kulitautaubigaidi teina buka ta unai, siya ede Yaubada unai wasa se laoma yo Yesu Keliso ginauli ye hemasalahadi kaliguwai wa wasadi. ³ Iya kaiteya hededepeloweta hedehedededi ta ye hasiligabaedi boda udiyedi meta iya gonowana ye gwauyala, yo siya kaiteyadi se lapuwatanidi yo buka ta kulikulina ta se kawakabiyedi kabo hinage gonowana se gwauyala, matawuwuna ginauli kabo se tubu ne huyadi se hanahanauma.

Yowane yona lautoki yo Yesu hedebasaena

⁴⁻⁵ Yau Yowane, ya kulikulilaowa teha Eisiya unai ekalesiya bodadi haligigi-labui kalimiuwai.

Ya kaibwadasae Yaubada yo Yaluwa Haligigi-labui** yo Yesu Keliso udiyedi. Yaubada iya ede wau teina, huya bagubagunana unai, yo huya sola kabo se laoma ne udiyedi. Yaluwa Haligigi-labui wa, siya ede Yaubada yona telona** talanuwanawai. [5] Yo Yesu Keliso, iya ede Yaubada yona nuwanuwatu mamohoidi tauhemasalahatautaubigaidi, yo boita unai iya tautolo'uyo bagubagunana, yo iya tanoubu ta unai wasawasa maudoidi kadi

** 1:4-5: Yaluwa Haligigi-labui (7) meta Yaluwa Tabuna hesana hesau. Teina numela haligigi-labui ta, iya buka maudoina ta unai ye masamasalaha, na iya ginauli lakilakina hesau. Teina ta Yaubada yona numela, na kaniyona ede, ginauli maudoidi Yaubada ye haihegehedi, o, ginauli maudoidi ta iya kalinawai. Na ekalesiya bodadi haligigi-labui ne, siya ede ekalesiya bodadi maudoidi tanoubu ta unai heyahayasonidi. ** 1:4-5: Telona meta wasawasa yona kabatuli.

tanuwaga. ^[4a] Siya ya kaibwadaidi bena yodi kabinamwa yo yodi nuwadaumwali se toledi kalimiuyena.

Yesu ye gadosisiyeda, yo kwasinana unai yoda ba'aya udiyedi ye yailihaida. ⁶ Yo ye kaisunuwaeida bena ta hemala yona basileiya bodana yo Yaubada, iya ede yona Yaubada yo Tamana, yona taupaisowa^{**}. Unai hedebasae yo gigibwali iya ye bom mo kalinawai ye lau ee nige kana siga! Mamohoi.

⁷ “Kwa kita ne! Iya galewa yadadi udiyedi ye laolaoma.”
(*Daniyela 7:13*)

Yo “tamowai maudoidi, yo hinage kaiteyadi se gwalilapaei^{**} wa, iya kabo se kita.

Yona masalaha debanawai

kabo boga udoi'udoi maudoidi tanoubu ta unai se dou ma kalinalakilakidi.” (*Sakaliya 12:10*)

Doha teina kabo ye masalaha! Mamohoi.

^{**} **1:6:** Taupaisowa meta Yowane ye kuli taukaitalam (5:10 yo 20:6). Hedehedede taupaisowa ka hai matawuwuna ekalesiya nige suisui o ginauli saha hesau se kaitalasyedi o se gabudi kaitalam kabagabuna milana unai, doha Numa Tabuna unai taukaitalam kadi paisowa wa. Taukaitalam bagubagunadi wa kadi paisowa hesau meta siya tamowai yodi tautolo yo yodi se tapwatapwalolo Yaubada unai. Iyamo ekalesiya luwadiyena nige hesau kana kaha yona tautolo Yaubada matanaena, na hesau nigele. Ginauli kesega unai taukaitalam yo ekalesiya siya gonogonowadi, iya ede, Yaubada ye kaisunuwaidi na iya matanawai se miyamiya, yo maudoidi gonowana Yaubada maiyanao se hedehedede yo se kaikaibwadasae yo se lautokisae Yaubada unai. ^{**} **1:7:** Se gwalilapaei: Hedehedede ta meta Sakaliya 12:10 ye katai, na nuwanuwatuna ede huyana Yesu se hesataulo meta tau'iyala tamowaina hesau wamali ye hai na iya ye gwalilapai (Yowane 19:37). Na nuwanuwatu ta nige taugwalina wa ye bom mo, na Dios yodi tauwoyawoya yo tamowai maudoidi, kaiteyadi se hedede bena Yesu se unui.

⁸ Guiyau ye wane, “Yau Alepa yo Omega,** ginauli maudoidi yodi kabahetubu yo yodi kabagehe. Yau ede wau teina, huya bagubagunana unai, yo huya sola kabo se laoma ne udiyedi. Yau Yaubada Guiyau Gigibwali Saesaekalilina.”

Yowane ginauli hesau ye kita meta kana kao doha tamowai

⁹ Yau, Yowane, Yesu sunumaena ta unai meta kami kaha hesau. Yau hinage hekamkamna ya hekalo doha komiu Yesu tausunumaena maudoimiu. Maudoida meta Yaubada yona basileiya tamowaidi, yo hekamkamna ta maudoidi udiyedi ta tolokesegai. Yaubada yona hedehe-ede yo Yesu wasana yogu lauguguyaidi wa debadiyena ede se tolegau Patimosi bwanabwanaluwana unai. ¹⁰ Temenai na Guiyau yona mayadai** unai Yaluwa Tabuna ye tanuwagaigau, na dagelagu ne unai kalina lakilakina ya lapui doha bwagigi daguguna, ¹¹ na ye hededelaoma ye wane, “Ginauli maudoidi ku kitadi ne ku kulidobiyedi buka unai yo ku hetamali ye lau ekalesiya bodadi haligigilabui siya ede Epeso, Simulina, Pegamum, Tiyatila, Sadis, Piladelepiya yo Laodisiya udiyedi.”

¹² Ya tolobui bena kaiteya ye hedehehedelaoma wa ya kita. Na huyana ya tolobui meta lampa kabatoledi haligigilabui gole unai se ginaulidi wa ya kitadi. ¹³ Yo lampa kabatoledi luwadi wa unai ginauli hesau ye to-tolo ya kita kana kao doha tamowai, kana kwama lo-halohana ye luwui ye dobi kaena ne unai, yo kaleko tupwana katulohana gole unai se ginauli wa ye pai-hetakikili duwaduwalina ne unai. ¹⁴ Kuluna maiyawana

** **1:8:** Alepa meta leta bagubagunana yo Omega meta leta mulimulitana kalina Giliki yodi leta leleina unai. Unai Alepa yo Omega meta kabahetubu yo kabagehe heyaheyasonidi. ** **1:10:** Guiyau yona mayadai nuwatulobaina ede Yesu yona tolo'uyo mayadaina, iya ede Sabati, o Dimdimyena se wane “Sunday”.

Hemasalaha 1:15 7 Hemasalaha 1:20

se posiposikalili doha bagodu se guli na pulopulodi, yo doha kaleko posiposina,** na matana doha kaiwa kalapulupululuna. ¹⁵ Kaena kadi kao doha bolonsi** kaiwa pulupululuna unai se gabuhe'a'adi na se namanamali, yo kalinana daguguna doha kabaita se didi na dagugudi. ¹⁶ Iya nimakahatuna unai meta kipwala haligigi-labui ye kabikabihekahinidi, na kawana ne unai iyala kelepama mata tehalabulabui ye tatapesama, yo kana kao ne ye sina doha mayadailaki mahanana dawayana bayabayaona.

¹⁷ Huyana ya kita meta ya guliyaoyabomdobi talanuwana ne unai, kagu kao doha ya boitako. Kabo nima kahatuna wa unai ye kabilaoma na ye wane, “Tabu ku matausi! Yau ede Bagubagunana yo Mulimulitana. ¹⁸ Yau Miyamiyahaina ede; ya boita, na ya mauli'uyo yo kabo ya maumauli ye lau ee huya nige kana siga! Yau meta boita yo Hade** kadi kii ya kabihekahinidi.**

¹⁹ Unai saha ku kitadi ta taba ku kulidobiyedi, siya ede ginauli saha teina se tubutubu ta yo ginauli saha muliyena kabo se tubu ne. ²⁰ Kipwala haligigi-labui nimakahatugu unai ku kitadi wa yo hinage lampa kabatoledi haligigi-labui wa kaniyodi wadawadamdi ede teina: Kipwala haligigi-labui wa meta siya ede ekalesiya bodadi haligigi-labui yodi anelu,** yo lampa kabatoledi haligigi-labui wa

** **1:14:** Doha bagodu se guli na pulopulodi, yo doha kaleko posiposina: Lausoiso ta unai hedehedede mamohoidi meta, Kuluna maiyawana se posiposikalili doha mamoe wuiyadi posiposina yo sinou, na ginaulidi ta meta nige yoda tupwa ta unai. Lauhedamaidi ede bagodu se guli na pulopulodi yo kaleko posiposina ta hepaisowadi. ** **1:15:** Bolonsi iya ede pawati kana kao

hesau na ye pulupululu. ** **1:18:** Hade meta tauboiboita yodi magari.

** **1:18:** Yau meta boita yo Hade kadi kii ya kabihekahinidi: Hedehedede ta kaniyona ede, Yau boita yo Hade ya tanuwagaidi. ** **1:20:** Anelu

hededehemasalahana ku hasili GLOSSARY unai (↑Anelu).

meta siya ede ekalesiya bodadi haligigi-labui.”

2

Kulikuli ye lau ekalesiya bodana Epeso unai

¹ Na kabo ginauli hesau kana kao doha tamowai wa ye hededelaoma ye wane, “Ya henuwago bena ekalesiya bodana Epeso unai ne taubagunaedi** yona ku kulikulilau ku wane:

Teina yogu hedehedede ta se laowa kalimiuwai. Yau kipwala haligigi-labui nimakahatugu unai ya kabiki-abihekahinidi, yo lampa kabatoledi haligigi-labui gole unai se ginaulidi wa luwadiyena ya laulau. ² Yomi miyamiya, yomi paisowabayao yau debaguwai, yo pilipili kwa hekalodi na iyamo kwa tolokesegai ne kabidi ya kata. Yo hinage kabina ya kata meta tamowai yodi laulau yabayababadi nige kwa patulau udiyedi. Tamowai hekadi se hedede meta bena siya apostolo, na iyamo nige. Na kwa lautonogidi yo kwa lobaidi meta siya taukailupolupo. ³ Yo hinage kabina ya kata meta yau debaguwai kwa kamkammakaliliko, na iyamo kwa tolokesegai, na nige nuwamiu se basabasa.

⁴ Na teina nuwanuwatu kesega mo ta unai kabo ya hegilugomiu: Huya bagubagunana unai yomi haihaigadosisi laulaudi wa kwa nuwagabaediko. ⁵ Hage, huya bagubagunana unai yomi haihaigadosisi miyamiyadi wa kwa hekaigonogonowaiyedi teina huya ta unai, na kwa kita! Unai bena kwa nuwabui na miyamiya

** 2:1: Ekalesiya bodana... taubagunaedi: Buka ta Yowane ye kuli kalina Giliki unai, na inai yona hedehedede wa meta *angelos*, kaniyona ede tautauwasa. Ena Yaubada yona tautauwasa o yona taupaisowa kabo ta wane iya anelu. Na Hemasalaha bukana peina 2 yo 3 *angelos* kaniyona ede ekalesiya bodadi yodi tautolo o taubagunaedi.

bagubagunadi wa kwa ginauli'uyoidi. Ena nige kwa ginauli'uyoidi kabo ya laowa kalimiuyena na yomi lampa kabatolena yona kabatolo wa unai ya haigabaei.** 6 Na iyamo miyamiya hesau kwa miyamiyai ne meta ye dudulai. Iya ede Nikolai tauhemuliwatanina** yodi miyamiya yabayababadi kwa subudi doha hinage yau ya subudi ne.

7 Kaiteya gonowana ye lapulapui meta bena Yaluwa Tabuna saha ye hededegabaedi ekalesiya bodadi udiyedi ne ye lapuidi. Yo kaiteya ye tolokesegai kabo yona dudulai ya mosei meta Yaubada yona paladaisi unai gonowana mauli kaiwana kaniyona ye kai.”

Kulikuli ye lau ekalesiya bodana Simulina unai

8 Na kabo ye hededelaoma ye wane, “Ya henuwago bena ekalesiya bodana Simulina unai ne taubagunaedi yona ku kulikulilau ku wane:

Teina yogu hedehedede ta se laowa kalimiuwai. Yau Bagubagunana yo Mulimulitana. Ya boita, na ya mauli'uyo. 9 Yomi kamkamna yo yomi deha ne kabidi ya kata, na iyamo Yaluwa Tabuna unai meta kwa gogokalili. Yo hinage kabina ya kata meta Dius hekadi siya nige Yesu tausunumaena se hededeheya-heyababagomiu. Yodi nuwatu meta bena siya Yaubada yona kaisunuwa tamowaidiyao, na iyamo siya meta Satani kana bodao. 10 Kamkamna matamiu ne udiyedi

** 2:5: Yomi lampa kabatolena yona kabatolo wa unai ya haigabaei: Teina hedehedede ta kaniyona ede hekamkamna kabo se lobai, meta ekalesiya bodana ne ye hekaiyawasi. ** 2:6: Nikolai tauhemuliwatanina meta nige kabidi ta katanamwanamwa siya kaiteyadi. Tausonoga hekadi yodi nuwatu bena yodi lauhekata unai meta tauda ta udiyedi laulau bikibikidi gonowana ta ginaginulidi unamoede taba nige gonowana yoda ekalesiya maulina se heyababa.

kabo kwa hekalodi, na tabu kwa matausi. Ya hededelaowa meta Diyabolo kabo hekamiu ye haigomiu na ye tolegomiu numatutugudu unai bena ye lautonogigomiu. Na hekamkamna kabo kwa lobai se lau ee mayadai saudoudoi.** Ena bena kabo unai kwa boita, iyamo bena kwa tolokesegai, na kabo mauli kolonana ya leyawa.

¹¹ Kaiteya gonowana ye lapulapui meta bena Yaluwa Tabuna saha ye hededegabaedi ekalesiya bodadi udiyedi ne ye lapuidi. Yo kaiteya ye tolokesegai kabo taba nige boita helabuina yona hekamkamna ye lobai.”

Kulikuli ye lau ekalesiya bodana Pegamum unai

¹² Na kabo ye hededelaoma ye wane, “Ya henuwago bena ekalesiya bodana Pegamum unai ne taubagunaedi yona ku kulikulilau ku wane:

Teina yogu hedehedede ta se laowa kalimiuwai. Yau kawagu ta unai meta iyala kelepana mata teha labulabui. ¹³ Yomi kabamiya magaina ne kabina ya kata meta Satani yona kabatanuwaga magaina. Na iyamo yomi sunuma kaliguwai ne unai kwa tolokesegai, na nige kwa sunumakaiyawasi. Yo Antipasi yona miya mayadaina unai na saha ye tubu kalinawai wa meta kabina ya kata. Iya yona hedehedede yo yona miyamiya udiyedi ye hemasalaha'uyoi meta tausunumaegau. Na se unui yomi magai ne unai, iya ede Satani yona kabamiya, iyamo komiu meta nige kwa sunumakaiyawasi kaliguwai.

¹⁴ Na nuwanuwatu hisa mo ta udiyedi kabo ya hegilogomiu: Tamowai hekadi luwamiu ne unai meta Balama yona lauhekata se lauwatanidi. Iya Balaki ye

** 2:10: Mayadai saudoudoi kaniyona ede huyakubwakubwa mo.

hekata, unai Isalaela tamowaidiyao ye woyahesuwal-
adi na se ba'aya meta suisui se kaitalasalamyedi koitau
udiyedi na bulumadi se kaidi yo laulau bikibikidi se
ginaulidi.** ¹⁵ Yo komiu hinage luwamiu ne unai
tamowai hekadi meta Nikolai tauhemuliwatanina yodi
lauhekata yabayababadi se lauwatanidi. ¹⁶ Taba kwa
nuwabui! Ena nige kwa nuwabui, meta nige bayaona
kabo ya lage kalimiuwai na kelepa kawagu unai ta ya
hepaisowa na tamowai me kabo ya iyalaiddi.

¹⁷ Kaiteya gonowana ye lapulapui meta bena Yaluwa
Tabuna saha ye hededegabaedi ekalesiya bodadi
udiyedi ne ye lapuidi. Yo kaiteya ye tolokesegai kabo
mana wadawadamna** ya mosei. Yo hinage weku
posiposina unai meta hesa hauhauna ya kuli kabo ya
mosei. Na weku ta tauhaina ye bom mo kabo hesa ta
kabina ye kata.”

Kulikuli ye lau ekalesiya bodana Tiyatila unai

¹⁸ Na kabo ye hededelaoma ye wane, “Ya henuwago
bena ekalesiya bodana Tiyatila unai ne taubagunaedi
yona ku kulikulilau ku wane:

Teina yogu hedehedede ta se laowa kalimiuwai. Yau
Yaubada Natuna. Matagu doha kaiwa kalapulupul-
uluna, yo kaegu kadi kao doha bolonsi kaiwa kala-
pulupululululalilina unai se gabuhe'a'adi na se namana-
mali. ¹⁹ Yomi miyamiya kabidi ya kata, siya ede

** 2:14: Numela 25:1-2 yo 31:16

** 2:17: Mana: Dios tamowaidi

kadi kulutubu mana se tanogogoidi kadi kai, na hekadi se usaidi kaba'usaidi
wa unai yo se tole talam keisina unai (Esodo 16:32, yo Hebelu 9:4). Na
Dios tamowaidiyao yodi nuwatu meta huyana Numa Tabuna yona huya
tatagwaligwali 586 BC unai peloweta Yelemaiya kaba'usaidi wa ye hai na ye
tolewadam Nebo kudulina na duhana unai. Temenai kabo ye miyamiya ye
lau ee Mesaiya yona huyahemasalahana. Tem huyana ne unai kabo Yaubada
Dios tamowaidi mana ye hekai'uyoidi.

yomi haihaigadosisi tamowai udiyedi, yomi sunuma kaliguwai, yomi paisowabayao yau debaguwai, yo pilipili luwadiyena na yomi tolokesegai ne. Yo hinage kabina ya kata meta miyamiya saha teina kwa ginaulidi ta se namwakalili na kabo huya bagubagunana unai wa.

²⁰ Na nuwanuwatu kesega mo ta unai kabo ya hegilugomiu: Yomi talam kwa ginaulidi na sinebada Yesebela** yona laulau yabayababadi nige kwa hekaiyawasidi. Iya ye hedede'uyoi meta iya peloweta. Yona lauhekata unai tausunumaegau se bado ye woyahesuwaladi ede laulau bikibikidi se ginaulidi yo suisui se kaitalasyedi koitau udiyedi na bulumadi se kaidi.

²¹ Yona huya ya mosei bena yona laulau bikibikidi udiyedi ye nuwabui, na nige ye henuwa. ²² Unai kabo ya hekasiebwakaliliyei. Yo kaiteyadi maiyanao se ganaganawali** na yona laulau bikibikidi ne udiyedi nige se nuwabui, kabo ya hekamkamnakaliliyedi. ²³ Yo kababoita kasiyebwana ya tole iya yona lauhekata tauginauliwatanina maudoidi wa kalidiwai. Teina unai ekalesiya bodadi maudoidi kabo kabigu se kata meta yau tamowai yodi nuwanuwatu yo yodi henuhenuwa ne kabidi ya kata. Yo komiu hesau to hesau ba'aya saha kwa ginaginulidi wa maisadi kabo ya lediwa.

²⁴ Na kabina ya kata Tiyatila unai meta komiu hagamiu na sinebada Yesebela yona lauhekata bikibikidi nige kwa ginauliwatanidi yo Satani yona nuwanuwatu wadawadamdi nige kwa henuwa bena kabidi kwa kata. Ede nige nuwatu hesau unai ya hepulohegomiu, na ginauli kesega mo ta ya hedede

** **2:20:** Yesebela meta Isalaela basileiyana yodi wasawasa Ahaba mwanena unai ye heyaheyasoniyei, na iya meta koitau tautaba'ohuidi yo yona laulau se yababa. Wasana ku hasili 1 Kin 16—21 udiyedi. ** **2:22:** Ganaganawali kaniyona hesauna ede koitau taba'ohuina.

kalimiuwai ede ²⁵ taba yomi sunuma unai kwa tolokesegai ye lau ee kana siga ya laowa.

²⁶ Na kaiteya ye tolokesegai yo yogu nuwatu ye ginauliwatanidi ye lau ee kana siga tanoubu ta yona huyagehe unai, kabo gigibwali ya mosei na basileiya maudoidi ye tanuwagaidi.

²⁷ Iya kabo ye tanuwagaidi, na nige gonowana ye katekamkamnaedi,

yo ye koikesikesidi doha gulewa.** (*Same 2:9*)

²⁸ Na tautolokesegai ne kabo gigibwali kesegana Tamagu unai ya hai wa iya hinage kabo ye hai yo malatomtom kipwalana** kabo ya mosei. ²⁹ Kaiteya gonowana ye lapulapui meta Yaluwa Tabuna saha ye hededegabaedi ekalesiya bodadi udiyedi ne bena ye lapuidi.”

3

Kulikuli ye lau ekalesiya bodana Sadis unai

¹ Na kabo ye hededelaoma ye wane, “Ya henuwago bena ekalesiya bodana Sadis unai ne taubagunaedi yona ku kulikulilau ku wane:

Teina yogu hedehedede ta se laowa kalimiuwai. Yau kaliguwai meta Yaubada Yaluwana Haligigi-labui** yo kipwala haligigi-labui.

Yomi miyamiya kabidi ya kata. Tamowai matadiwai kami kao doha sola kwa sunusunumaegau, iyamo yomi sunuma kaliguwai meta kwa hekaiyawasidiko. ² Unai

** **2:27:** Lausoiso 27 unai meta Yesu hedehededena, na kaniyona ede kaiteya ye tolokesegai kabo ye tanuwaga doha iya. ** **2:28:** Malatomtom kipwalana kaniyona ede saedikwai yo tanuwaga gigibwalina hekihekinoina. Kalinada unai hesana meta Sae Kubwa. ** **3:1:** Yaubada Yaluwana haligigi-labui meta Yaubada Yaluwana Tabuna.

bena kwa kenotolo'uyo! Yomi miyamiya kabikabidi namwanamwadi hekadiyo sola kwa miyamiyaidi ne bena kwa hebayao'uyoidi, madai nige bayaona na se tauwadam. Matawuwuna saha kwa miyamiyaidi ta ya kitadi meta nige se dudulaikalili yogu Yaubada matanawai. ³ Unai saha se hekatagomiuko yo kwa lapuidiko ne bena kwa nuwanuwatuidi, na kwa ginauli-watanidi yo kwa nuwabui. Na ena nige kwa kenotolo, kabo ya laowa kalimiuwai bena ya hekamkamnagomiu. Yogu laowa ne doha taukaiwahali, na nige kabina kwa kata kaiuyana kabo ya laowa.

⁴ Na yomi ekalesiya bodana ne Sadis unai meta tamowai hisa yodi kaleko nige se hebikidi.** Unai kabo kaleko posiposidi ya mosedi yo maiyaguwao ka miya, kaniyona ede (teina ta) ye launamwanamwaedi. ⁵ Kaiteya ye tolokesegai, kabo kana kaleko posiposina ya mosei, gonogonowana doha siya Sadis unai kadi kaleko posiposidi ya mosedi wa. Tautolokesegai ne hesana taba nige ya sokehai mauli bukana unai, na Tamagu yo yona anelu matadiwai kabo ya hededehemasalaha meta iya hesana kabina ya kata. ⁶ Kaiteya gonowana ye lapulapui meta Yaluwa Tabuna saha ye hededegabaedi ekalesiya bodadi udiyedi ne bena ye lapuidi.”

Kulikuli ye lau ekalesiya bodana Piladelepiya unai

⁷ Na kabo ye hededelaoma ye wane, “Ya henuwago bena ekalesiya bodana Piladelepiya unai ne taubagunaedi yona ku kulikulilau ku wane:

** **3:4:** Yodi kaleko nige se hebikidi kaniyona ede yodi ekalesiya miyamiyadi yo yodi sunuma se namwa Yaubada matanawai.

Teina yogu hedehedede ta se laowa kalimiuwai. Yau Tabuna yo Mamohoina.** Yau meta wasawasa Dawida yona tanuwaga gigibwalina kiina kaliguwai.** Ena keda ya soke meta nige gonowana hesau ye gudu, yo ena ya gudu meta nige gonowana hesau ye soke. ⁸ Yomi miyamiya kabidi ya kata. Kwa kita! Matamiu ne unai kawakeda ya sokeyako, na nige gonowana hesau ye gudu. Kabina ya kata meta yomi bayao nige se laki. Iyamo yogu lauhekata kwa kawakabiyedi yo nige kwa uhalaegau. ⁹ Kabina ya kata meta Piladelepiya unai Dius tamowaidi hekadi. Siya nige tausunumaegau, na siya Satani kana bodao. Se hedede bena siya Yaubada yona kaisunuwa tamowaidiyao, na yau ya hedede siya meta nige, siya taukailupolupo. Kwa kita! Kabo ya woyaidima yo ya hedede na se guliyaboyabomdobi talanuwamiu ne udiyedi, unai kabo se nuwatulobai meta yau ya gadosisiyeigomiu. ¹⁰ Yogu hedehedede bena kwa tolokesegai wa kwa ginauliwataninamwanamwae, unai laukitalakilaki huyana ne unai yau kabo ya kitahetete-gomiu. Laukitalakilaki ta kabo tanoubu maudoina se hekalu, na unai tanoubu ta tamowaidi maudoidi Yaubada kabo ye lautonogidi.

¹¹ Yau nige bayaona kabo ya laowa. Unai yomi sunuma unai bena kwa tolokesegai, to taba nige yomi kolona ne kwa kabisapulidi. ¹² Kaiteya ye tolokesegai kabo ya hetolo ye hemala duu bayabayaona yogu

** 3:7: Mamohoina meta Yesu hesana hesau, na kaniyona ede Yesu meta nige lupu hesau kalinawai, na yona hedehedede maudoina siya mamohoi.

** 3:7: Dawida wasawasa, iya ede Yelusalema gana kawakedana kana kii taukitahetete. Hinage gonogonowana doha Yesu galewa kiina ye kitahetete.

Yaubada yona Numa Tabuna unai, ** na taba nige numa ne ye laugabaei. Yo iya kalinawai yogu Yaubada hesana yo yona magari lakilakina hesana yo hinage hesagu hauhauna kabo ya kulidi. Magai lakilakina ta ede Yelusalema hauhauna, galewa ne unai yogu Yaubada kalinawai kabo ye dobima. ¹³ Kaiteya gonowana ye lapulapui meta Yaluwa Tabuna saha ye hededegabaedi ekalesiya bodadi udiyedi ne bena ye lapuidi.”

Kulikuli ye lau ekalesiya bodana Laodisiya unai

¹⁴ Na kabo ye hededelaoma ye wane, “Ya henuwago bena ekalesiya bodana Laodisiya unai ne taubagunaedi yona ku kulikulilau ku wane:

Teina yogu hedehedede ta se laowa kalimiuwai. Yau hesagu hesau meta ‘Mamohoi’. Yau Yaubada yona nuwanuwatu tauhemasalahatautaubigaidi, yo yau Yaubada maidagu na ginauli maudoidi ka hetubudi. ¹⁵ Yomi miyamiya kabidi ya kata meta yomi sunuma kaliguwai kwa kaokaobuibui**. Ya henuwa bena taba kwa mose'uyoigomiu kaliguwai yo kwa hemuliwatanigau. ¹⁶ Na komiu yomi sunuma kaliguwai meta kwa nuwalabulabui, unai kabo ya kaisogabaegomiu.

** **3:12:** kabo ya hetolo ye hemala duu bayabayaona yogu Yaubada yona Numa Tabuna unai: Hedehedede ta kaniyona ede iya kabo tamowai saesaena galewa ne unai. **

3:15: Kwa kaokaobuibui: Yowane yona kulikuli unai hedehedededi meta, kowa nige ku gwagwama yo nige ku gigibwali. Yo kulikuli hesauna ne, taba kwa mose'uyoigomiu kaliguwai yo kwa hemuliwatanigau, Yowane ye kuli, taba kwa gwagwama o kwa gigibwali. Nuwanuwatuna ede, ena waila ye gwagwama o ye gigibwali, kabo ta kabitonogi na kamnana ta lapui. Na ena nige, kabo kamnana nige gonowana ta kabilobai matawuwuna kamnana doha ginauli maudoidi ne. Teina meta ekalesiya maulina heyaheyasonina: Tabuyo yoda miyamiya gonogonowana doha tanoubu maudoina, na bena se kitalobaida meta kita Yesu Keliso tausunumaeina.

¹⁷ Komiu kwa wane, ‘Kai gogo tamowaidiyao! Yoma gogo se bado yo nige saha hesau unai ka deha.’ Na nige kabina kwa kata meta komiu nige yomi gwauyala hesau, yo tamowai meta se katekamkamnaigomiu, yo kwa dehakalili, yo komiu meta ma matagibugibumiu yo ma taugaibumiu. ¹⁸ Unai ya hededehebasibagomiu ede teina: Gole mamohoina yo a'ana kwa hemaisa kaliguwai, unai kabo kwa wasawasa. Yo kaleko posiposidi kwa hemaisadi kwa likwadi, unai kabo taugaibumiu taumwadimwadinena ne kwa suma. Yo mata kana mulamula kwa hemaisa na matamiu ne udiyedi kwa saudi, unai kabo gonowana kwa kaikewanamwanamwa. **

¹⁹ Siya kaiteyadi ya gadosisiyedi, ede ya dilaidi yo yodi miyamiya yabayababadi udiyedi ya tolehedudulaidi. Unai kwa nuwabui yo kwa mose'uyoigomiu kaliguwai ma nuwakohihaimiu. ²⁰ Kwa lapulapui! Kawakeda kawamatana unai ya totolo na ya koikoi. Ena kaiteya kalinagu ye lapui na keda guduna ye soke yo ye yogaisinigau yona numaena, kabo ya mwalaesae yo maiyagu ka kaikai.

²¹ Kaiteya ye tolokesegai kabo yona dudulai ya mosei meta telona unai kabo ye tuli yogu telona dedekanawai. Teina ta gonogonowana doha yau kagu waiunu maudoidi ya saedikwaidi na yogu telona ya hai Tamagu dedekanawai. ²² Kaiteya gonowana ye lapulapui meta Yaluwa Tabuna saha ye hededegebabaedi ekalesiya bodadi udiyedi ne bena ye lapuidi.”

** **3:18:** Gole... yo kaleko posiposidi... yo mata kana mulamula: Teina hedehedede ta meta tautau na Laodisiya magari lakilakina yona wasawasa gogodi se heyaheyasoniyedi. Na kaniyona ede teina: Wasawasa Yesu ye ledima meta se miya nige kana siga, yo ena Yesu ye deulihe'a'ada yo ye kabihenamwanamwada meta mamohoi ta a'a yo ta namwanamwa.

4

Yowane Yaubada yona telona ye kita galewa ne unai

¹ Ginauli ya kitabagubagunaidi wa gehedi wa unai kabo ya kaikewa'uyo ede keda sokesokekaulina ya kita galewa ne unai. Yo kalina daguguna doha bwagigi ye hedehed-edelaoma ye wane, “Ku saema inai, na saha mulidiwai kabo se tubu ne ya hekitago.” ² Makesga kabo Yaluwa Tabuna ye tanuwagaigau na galewa ne unai telona ya kita na unai ginauli hesau ye tutuli. ³ Na telona unai tautuli wa yona namanamali meta doha weku saesaedi gesepa yo kaneliyen yodi namanamali ne. Yo wali telona wa kewana unai na dawayana kana kao meta doha emeladi** dawayana telona wa ye sinahetakikili. ⁴ Telona ya kitabagunai wa meta telona badodi 24 udiyedi se hetakikili. Yo babadao badodi 24 se tutuli telona wa udiyedi. Siya kaleko posiposidi se likwadi, yo kadi kolona meta gole kuludiyao ne udiyedi.

⁵ Telona wa unai namanamali ya kitadi se silisili yo tulutululu se koikoi dagugudi se laoma ya lapuidi. Yo telona wa kawamatanawai meta osili haligigi-labui se kalakalasi. Siya meta yaluwa haligigi-labui Yaubada maiyanao wa. ⁶ Yo telona kawamatanawai ginauli hesau kana kao doha gabwa na kitakitana doha galasi na yona nega meta doha kilisito.**

Na ginauli maumaulidi hasi telona wa se tolohetakikili, na dageladi yo talanuwadi meta mata se hemwayaudi. ⁷ Ginauli maumaulina bagubagunana wa kuluna kana kao doha laiyoni, helabuina kana kao doha bulumakau

** **4:3:** Gesepa, kaneliyen, yo emeladi siya weku saesaedi maisadiyao se laki, yo wasawasa tamowaidiyao kabo se hepaisowa yodi pasa. Kadi kao ede, Gesepa dubadubana doha bwatano maiyana posiposina, kaneliyen ede pulupululuna, na emeladi kalakalawana. ** **4:6:** Kilisito meta weku kana kao doha galasi ye negakalili.

hakiyana, hehaiyonana kana kao doha tamowai, yo hehasina kana kao doha magesubu ye loiloi.

⁸ Ginauli maumaulidi hasi wa meta kesega kesega pepe-nao haligigi-kesega yo taudi maudoina udiyedi yo pepedi gunidiyao meta mata se hemwayaudi. Mayadai yo boniyai udiyedi nige se kaiyawasi na se hedehedebasae se wane, “Tabuna, tabuna, tabuna,
kowa Guiyau Yaubada Guiyau Gigibwali
Saesaekalilina.

Kowa ede huya bagubagunana unai,
wau teina,
yo huya sola kabo se laoma ne udiyedi.”

⁹ Na huyana ginauli maumaulidi hasi wa yodi hedebasae yo hekasisi yo lautoki se mosei iya telona unai tautuli yo miyamiyahaina wa kalinawai, ¹⁰ meta hinage babadao 24 wa se guliyaboyabomdobi na telona unai tautuli wa yo iya taumiya ye lau nige kana siga wa se taba'ohui. Yo kadi kolona se toledobiyedi telona kawamatanawai na se wane,

¹¹ “Yoma Guiyau, kowa ede yoma Yaubada.

Ku namwakalili,
unai ka hedebasaego yo ka hekasisiyego,
yo yom gigibwali debanawai ka taba'ohuigo.
Matawuwuna kowa ginauli maudoidi tauhetubudi
yo yom nuwanuwatu unai se tubu yo se miya.”

5

Buka nokunokuna yo Mamoe Natuna

¹ Na kabo telona unai tautuli wa ya kita na nimakahatuna ne unai buka nokuna, na teha labui ne udiyedi meta kulikulidiyao. Na buka nokuna wa unai dedeli haligigi-labui. ² Yo anelu gigigigibwalina ya kita kalina

lakilakina unai ye uda'udai ye wane, “Kaiteya yona dudulai gonogonowana kabo dedeli haligigi-labui ne ye haigabaedi na buka nokuna ne ye soke?” ³ Na nige hesau galewa o tanoubu o tauboiboita yodi magai unai gonowana buka wa ye soke na ye hasili. ⁴ Ya doukalikalili, matawuwuna nige hesau yona dudulai gonowana buka nokuna wa ye soke na ye hasili. ⁵ Kabo babadao wa kadi kaha hesau ye hededelaoma kaliguwai ye wane, “Tabu ku doudou! Sola Laiyoni** ne ku kita! Yuda kana boga unai ye laoma, yo iya Dawida kana isimulita saesaekalilina. Iya kana waiunu maudoidi ye saedikwaidiko, unai gonowana dedeli haligigi-labui ne ye haigabaedi na buka nokuna ne ye soke.”

⁶ Kabo Mamoe Natuna ya kita kana kao doha se unuhe-boitayako ye totolo duwaduwalu ne unai telona wa kawamatanawai. Iya meta ginauli maumaulidi hasi yo babadao wa se tolohetakikili. Yo donana** haligigi-labui kuluna ne unai. Yo hinage matana** haligigi-labui, siya meta yaluwa haligigi-labui Yaubada ye hetamalidi se lauko tanoubu maudoidi udiyedi. ⁷ Ye sae ede telona unai taututuli wa nimakahatuna unai buka nokuna wa ye hai. ⁸ Na huyana ye hai meta ginauli maumaulidi hasi yo babadao 24 wa se guliyaboyabomdobi Mamoe Natuna matanawai. Na maudoidi nimadiyena meta hapu** yo gaeba gole meta udiyedi mulamula panepanedi** se mwayau. Mulamula

** 5:5: Laiyoni kaniyona ede iya tauwoya gigigigibwalikalilina. ** 5:6:

Mamoe Natuna... donana haligigi-labui kaniyona ede Yaubada yona bayao yo yona gigibwali se heyaheyasoniyei. ** 5:6: Matana haligigi-labui meta

Yaubada yona gigibwali kabahemasalahana, ede unai kabo gonowana ginauli maudoidi ye kitadi yo kabidi ye kata. ** 5:8: Hapu meta kabakaiheya

gogona hesau, maina udiyedi se paidi na nima gigidi udiyedi se kipikipisi.

** 5:8: Mulamula panepanedi hesana hesau meta inisenisi.

panepanedi ta meta Yaubada yona tamowai yodi tapwalolo. ⁹Yo wana hauhauna se wanai se wane,

“Mamoe Natuna! Kowa ku bom gonowana buka nokuna
wa ku hai
yo dedelina ne ku haigabaedi.

Matawuwuna kowa se unuheboitago,
yo kwasinam unai tamowai ku hemaisahaidi se
hemala Yaubada yona tamowai.

Siya meta boga, kalina, dahi, yo basileiya udoi'udo
udiyedi se laoma.

¹⁰ Tamowai wa ku kaisunuwaidi bena se hemala yom
basileiya bodana

yo yoda Yaubada yona taupaisowa,
yo tanoubu ta maudoina kabo se tanuwagai.”

¹¹ Kabo hinage anelu gwaudi nige gonowana ta
hasilihegehedi ya kitadi yo kalinadi ya lapuidi. Siya
duwaduwali ne unai telona yo ginauli maumaulidi yo
babadao wa se tolohetakilidi.

¹² Se wana ma kalinalakilakidi se wane,
“Mamoe Natuna! Kowa se unuheboitago.

Kowa ku bom mo gonowana kabo

yom gigibwali, wasawasa, sibasiba, yo bayao yo
kam kao saesaena mamohoina debadiwai ka hede-
basaego yo ka hekasisiyeigo.”

¹³ Kabo ginauli maudoidi galewa, tanoubu ta yo tauboi-
boita yodi magari udiyedi yo gabwa luwadiyena, siya ede
ginauli maudoidi maumaulidi Yaubada ye hetubudi wa,
kalinadi ya lapuidi se wanawana se wane,

“Kowa telona unai tautuli yo Mamoe Natuna,

ka hedebaseagomiu yo ka hekasisiyeigomiu,
yo kami kao saesaedi mamohoidi yo yomi tanuwaga
gigibwalina debadiwai ka taba'ohuigomiu ye lau
ee nige kana siga.”

¹⁴ Kabo ginauli maumaulidi hasi wa se wane, “Mamo-hoi”, yo babadao wa se guliyaboyabomdobi na Yaubada yo Mamoe Natuna wa se kaihelahuidi.

6

Dedeli bagubagunana - Saedikwai

¹ Ya kaikaikewa na Mamoe Natuna wa dedeli haligigilabui wa udiyedi na bagubagunana ye haigabaei. Kabo ginauli maumaulidi hasi wa hesauna kalinana ya lapui doha tulutululu daguguna na ye wane, “Ku laoma!”
² Ya kaikaikewa na matagu ne unai hosi posiposina, na taugeluina wa pidu kabatuuna ye kabikabi. Yo Yaubada iya kana kolona ye mosei, na ye gelu ye lau bena kana waiunu maudoidi ye iyalaidi yo ye saedikwaidi.

Dedeli helabuina - Iyala

³ Huyana Mamoe Natuna buka dedelina helabuina ye haigabaei, meta ginauli maumaulina helabuina kalinana ya lapui ye wane, “Ku laoma!”
⁴ Kabo hosi pulupululukalilina hesau ye pesama. Kabo Yaubada gigibwali ye mosei taugeluina wa unai bena tanoubu ta unai nuwadaumwali ye haigabaei, kabo tamowai se unu'unuhemwaloi'uyoidi. Yo iyala kelepana ye mosei iya unai.

Dedeli hehaiyonana - Hasahasali

⁵ Huyana Mamoe Natuna dedeli hehaiyonana ye haigabaei, meta ginauli maumaulina hehaiyonana kalinana ya lapui ye wane, “Ku laoma!” Ya kaikaikewa na matagu ne unai wa hosi dubadubana ya kita, na taugeluina wa sikele ye kabikabi nimana wa unai.
⁶ Na kabo dagugu doha tamowai kalinana ya lapui ginauli maumaulidi hasi wa luwadiwai ye laoma na ye hededelau hosi taugeluina wa

unai ye wane, “Witi yo bali pwalawadi** maisadi ne ku helakidi, kabo mayadai kesega unai tamowai ye paisowa na maisana ye hai ne unai kabo witi pwalawana 1 kilo mo o bali pwalawana 3 kilo mo ye hemaisa. Na tabu olibe oelana yo waina ne ku heyahayababadi!”**

Dedeli hehasina - Boita

⁷ Huyana Mamoe Natuna dedeli hehasina ye haigabaei, meta ginauli maumaulina hehasina kalinana ya lapui ye wane, “Ku laoma!” ⁸ Ya kaikaikewa, na matagu ne unai hosi kahukahusana ya kita! Na taugeluina hesana ede Boita, na Hade iya ede tauboiboita yodi magai meta hosi taugeluina wa dagelana unai ye hemuhemuliwatani. Kabo Yaubada yodi gigibwali ye mosedi bena tanoubu teha hasi ta unai na teha kesega mo tamowaidiyao se unuhemwaloidi iyala kelepana unai, yo hasahasali, kasiyebwa hekahekawadi udoi'udoi yo tanoubu ta suisuidiyao kaikaikalasidi udiyedi.

Dedeli hehaligigina - Yaubada wasana namwanamwana debanawai se boita

⁹ Huyana dedeli hehaligigina ye haigabaei, meta tamowai yaluwadi ya kitadi kabakaitalasam milana gunina ne unai. Tamowai wa meta se unuhemwaloidiko, matawuwuna ede Yaubada yona hedehedede se hedede-hemasalaha yo se tolokesegaidi yodi sunuma ne udiyedi. ¹⁰ Na ma kalinalakilakidi se yogalau Guiyau unai se wane, “Guiyau Gigibwalikalilina, kowa tabuna yo mamohoina! Huya lohana saha na kabo tanoubu taumiyaidi ku hekasadi yo kwasinamai kadi gum ku haidi?”

**

6:6: Bali yo witi, siya kaniyodi meta tumadiyao. Bali pwalawana maisana ye gagili na kabo witi pwalawana. Unai bali meta tamowai dehadehadi yo suisui manamanasadi kadi kai.

**

6:6: Witi yo bali... olibe oelana yo waina: Teina kai hasi ta meta Yowane yona huyawai se hemala tamowai kadi kai saesaedi.

¹¹ Na kabo kesega kesega kana kwama posiposina Yaubada ye moseidi na ye hededelau udiyedi bena se nayanaya huyakubwakubwa mo, kana siga kadi kahao hekadi siya yodi hali taupaisowa hinage se unuhemwaloidi gonogonowana doha siya, na unai Yaubada yona hasihasili nowonowoina ye lobai.

Dedeli hehaligigi-kesegana - Matausilakilaki

¹² Ya kaikaikewa na Mamoe Natuna dedeli hehaligigi-kesegana ye haigabaei meta mwanikunikulakilaki tanoubu ta unai ye tubu. Mahana ye bui ye dubaduba doha gulewa duumna. Waikena ne ye bui doha kwasina pulupululuna, ¹³ yo kipwala galewa ne udiyedi se bekudobima tanoubu ta unai, doha waiwai kaiwana yaumai ye nukui na kaniyodi se ulu. ¹⁴ Yo galewa ye taunokunoku ye sae doha buka se noku. Yo kuduli yo bwanabwanaluwa maudoidi yodi kabamiya se sigigabaedi.

¹⁵ Kabo tanoubu wasawasadiyao, tamowai saesaediyao, iyala kapinadiyao, tamowai gogogogodi, tamowai bayabayaodi, heyayai tauhaidi, yo tamowai, maudoidi meta weku duhadiyao yo kuduli wekudi udiyedi se kenowadam. ¹⁶ Na se yogalau kuduli yo weku udiyedi se wane, “Kwa bekudobima na kwa tolewadamgai kabo telona unai tautuli ne taba nige ye kitagai yo Mamoe Natuna yona kouyalayala kabo taba nige ka hekaloi! ¹⁷ Matawuwuna yodi kouyalayala mayadaina lakilakina meta ye laomako. Yo kabo kaiteya gonowana ye lulau tenem hekamkamna mayadaina ne unai?”

7

Yaubada hekihekinoina tauhaidi badodi 144,000

¹ Ginauli ya kitabagunaidi wa na mulidiwai anelu hasi ya kitadi se totolo tanoubu teha hasi ta udiyedi, na

yaumai hasi ne se guduguidi bena tabu yaumai hesau ye towalau tano o gabwa o kaiwa hesau unai. ² Kabo anelu hesau ya kita teha kaluwabu ne unai ye saesaema, Yaubada Maumaulina yona hekihekinoi kabatolena tamowai udiyedi ginaulina meta ye bahebahei. Na ma kalinalakilakina ye yogalau anelu hasi wa udiyedi, siya ede Yaubada gigibwali ye moseidi kabo bwatano yo gabwa se heyababadi, na ye wane, ³ “Yaumai kwa guduguidi kabo tabu tano o gabwa o kaiwa se heyababadi kana siga yoda Yaubada yona taupaisowa debadi udiyedi hekihekinoi ta ka toledi.” ⁴ Na kabo siya hekihekinoi wa tauhaidi badodi numelana ya lapui, meta 144 tausani. Siya ede Isalaela kana bogao maudoidi udiyedi se laoma:

⁵ Yuda kana boga unai hekihekinoi tauhaidi wa badodi 12,000,

Lubeni kana boga unai 12,000,

Gada kana boga unai 12,000,

⁶ Asa kana boga unai 12,000,

Napatali kana boga unai 12,000,

Manase kana boga unai 12,000,

⁷ Simiyona kana boga unai 12,000,

Lewi kana boga unai 12,000,

Isakala kana boga unai 12,000,

⁸ Sebulona kana boga unai 12,000,

Yosepa kana boga unai 12,000,

yo Beniyamina kana boga unai 12,000.

Bodalakilaki kwama posiposidi lohalohadi se luwuidi

⁹ Mulinawai ya kaikaikewa na matagu ne unai meta boda lakilakikalilina, na taba nige gonowana hesau ye hasilidi. Siya meta basileiya, boga, dahi, yo kalina udoi'udoi udiyedi se laoma na se totolo telona matanawai yo Mamoe Natuna talanuwana unai. Kwama posiposidi lohalohadi se luwuidi, yo tutube bagadi se kabikabidi

nimadiwai. ¹⁰ Se wowo ma kalina lakilakidi se wane, “Yoda kabihemaui ta meta yoda Yaubada, iya telona unai ye tutuli ne, yo Mamoe Natuna kalidiwai se laoma!”

¹¹ Anelu maudoidi ya kitadi meta telona yo babadao yo ginauli maumaulidi hasi wa se tolohetakikilidi, na kabo se guliyaboyabomdobi telona wa talanuwanawai na Yaubada se kaihelahui ¹² se wane,
“Mamohoi!

Yoma Yaubada,
hedebaseaem, didigam,
yom sibasiba, lautokigo, hekasisim,
yom gigibwali yo yom bayao
se laowa Yaubada kalimwai ye lau ee nige kana siga.
Mamohoi!”

¹³ Kabo babadao wa hesau ye henamaiyeigau ye wane, “Teina kwama posiposina tauluwuidi ta, siya meta kaiteyadi, yo haedi se laoma?” ¹⁴ Ya hededelau unai ya wane, “Tanuwaga, kowa kabina ku kata.” Kabo ye wane, “Tamowai ta meta hekamkamnalakilaki luwanawai na se tolokesegai wa, yo kadi kwama se deulihaposiposidiko mamoe kwasinana unai. ¹⁵ Teina unai ede siya Yaubada yona telona talanuwanawai se totolo

yo mayadai yo boniyai yona Numa Tabuna** unai se tabataba'ohu,
yo iya telona unai tautuli ne kabo loguloguna unai se miya.

¹⁶ Taba nige se hasali'uyo.

Taba nige se gadomagu'uyo.
Mahana taba nige ye sinaidi,
o gigibwalina ye gabudi.

¹⁷ Matawuwuna ede Mamoe Natuna, iya duwaduwali ne unai telona wa matanawai ye totolo ne kabo ye kitahetetedi,

** 7:15: Yaubada... yona Numa Tabuna ede galewa.

na ye woyaidi se lau waila maumaulina bonobonowa-sidiyao udiyedi.

Yo Yaubada kabo matasulu maudoidi matadi ne udiyedi ye sauhaidi.”

8

Mamoe Natuna dedeli hehaligigi-labuina ye haigabaei

¹ Huyana Mamoe Natuna dedeli hehaligigi-labuina ye haigabaei, meta awa tehana solasolana unai galewa ne unai meta nige dagugu hesau.

² Kabo anelu haligigi-labui Yaubada talanuwanawai tautotolo ne ya kitadi meta bwagigi haligigi-labui Yaubada ye mosedi kalidiwai.

³ Hinage anelu hesau ye laoma kabakaitalasam milana wa dedekanawai ye tolo, na nimana unai meta inisenisi kabagabuna gole ye kabikabi. Na inisenisi Yaubada ye mosehelaki kalinawai yo Yaubada yona tamowai yodi tapwalolo maiyana ye kabikesegai na bena kabo kabakaitalasam milana gole telona talanuwanawai ye totolo wa unai ye gabudi. ⁴ Anelu wa nimanawai meta inisenisi kasuna yo Yaubada yona tamowai yodi tapwalolo se sae Yaubada unai. ⁵ Na kabo anelu wa kabakaitalasam milana unai kaiwa kalakalasidi ye haidi na inisenisi kabagabuna wa ye hemwayau, na ye gabadobiyei tanoubu kewana unai. Na temenai kabo tulutululu dagugudi, namanamali se sili yo mwanikuniku se masalaha.

Bwagigi bagubagunadiyao hasi

⁶ Kabo anelu haligigi-labui siya ede bwagigi haligigi-labui se kabikabidi wa, se nonohaidi bena kabo se yuhidi.

⁷ Anelu bagubagunana yona bwagigi ye yuhi, na aisi tupidi** yo kaiwa kalakalasina yo hinage kwasina se taumasalaha na se bekudobi tanoubu ta kewanawai. Na Yaubada tanoubu ta ye boli teha haiyona, na teha kesega ye kalasi, ede kaiwa yo lagau kalakalawadi maudoidi se kalasigehe.

⁸ Anelu helabuina yona bwagigi ye yuhi, na ginauli hesau kana kao doha kuduli lakilakina na ye kalapulupululu ye bekudobi gabwa ne unai. Na Yaubada gabwa ye boli teha haiyona, na teha kesega ye bui ye hemala kwasina, ⁹yo tenem teha kesega ne unai ginauli maumaulidi gabwa ne unai meta se mwaloi, yo menai hinage waga maudoidi meta ye heyababadi.

¹⁰ Anelu hehaiyonana yona bwagigi ye yuhi, kabo kipwala lakilakina ye kalapulupululu doha osili galewa ne unai ye bekudobi. Na Yaubada sagasaga yo waila bonobonowasidi maudoidi ye hekasadi teha haiyona, na teha kesega unai kipwala wa ye taludobi. ¹¹Kipwala wa hesana ede Nisa. Na yona kabatalu wailana wa meta ye henisa, na waila wa taunumana gwaudi se boita, matawuwuna waila wa ye nisakalili.

¹² Kabo anelu hehasina yona bwagigi ye yuhi. Na Yaubada mahana ye hekasa teha haiyona, na teha kesega ye heyababa ede ye sinakaiyawasi. Gonogonowana doha waikena. Yo hinage kipwala maudoidi ye hekasadi teha haiyona, na teha kesega kipwalana ye heyababadi ede se sinakaiyawasi. Na mayadai yo boniyai ye hekasadi teha haiyona, na mayadai teha kesega yo boniyai teha kesega meta kalidiwai nige dawaya hesau.

** 8:7: Aisi tupidi: Kalina dimdim unai se hedede *hail*. Iya ede nabu tupidi se hemala aisi. Kadi kao doha weku gagilidi, na hekadiyo lakidi doha pou.

¹³ Ya kaikaikewa, na magesubu ya kita kewamolosi ne unai ye loilo'i'usi na ma kalinalakilakina ye heyoheyoga ya lapui ye wane, “Oo yababa! Oo yababa! Oo yababa! Nige bayaona kabo anelu haiyona wa yodi bwagigi se yuhidi na dagugudi udiyedi yababa lakilakidi se lau tanoubu taumiyaina udiyedi!”

9

Yababa lakilakina bagubagunana

¹ Anelu hehaligigina yona bwagigi ye yuhi, na kipwala galewa ne unai ye bekudobimako tanoubu ta kewanawai wa ya kita. Na ebis** kabasokena kiina Yaubada ye mosei kalinawai. ² Duha wa ye soke, meta kasulakilaki ye pesama, kana kao doha kaiwa lakilakikalilina ye kalasi na kasupouna. Kasupou duha wa unai ye saesaema wa mahana yo galewa ne ye hemasigiliguduidi. ³ Yo kasukasu wa unai mwadimwadi se tautaumasalahama na se dobi se talu tanoubu ta unai yo Yaubada yodi gigibwali ye mosedi doha gigidonadona tanoubu ta udiyedi ne. ⁴ Na ye hededelau udiyedi meta tabu tanoubu ta lagauna o ginauli hesau kinikinina o kaiwana hesau se heyababa, na siya kaiteyadi Yaubada yona hekihekinoi nige debadi ne udiyedi se bom mo kabo se hekamkamnadi. ⁵ Yaubada nige gigibwali ye mosedi bena unai kabo tamowai ne se unuhemwaloidi, na bena nawalai haligigi unai kabo se hekamkamnakaliliyedi. Na hekamkamna ne kamnana meta doha gigidonadona tamowai ye kalasi. ⁶ Mayadaidi ne luwadiyena tamowai kabo boita se wasenei, na iyamo nige gonowana se lobai; se henuwakalili bena se boita, na iyamo boita kabo ye wasabugabaedi.

** **9:1:** Ebis meta kalina Giliki na kaniyona ede duha lohalohakalilina ye dobi nige kana siga.

⁷ Mwadimwadi wa kitakitadi meta doha hosi se henonohadi iyala hesabana. Kuludi ne udiyedi meta ginauli hesau kana kao doha kolona gole, yo kulukuludi kadi kao doha tamowai kuluna. ⁸ Kuludi maiyawadi doha sinesineo kuludi maiyawadi lohalohadi, yo kawadiyao mwakadi meta doha lai yoni mwakadi. ⁹ Nuwapoudi kadi laugudugudu kadi kao meta doha pawati unai se ginaulidi, yo pepediyao balamumudi meta doha hosi gwaudi kaliyota se niulidi na se heloi se laulau iyala hesabana. ¹⁰ Siya ma giudi na udiyedi yodi kabakaikaigwali doha gigidonadona, yo giudi ne udiyedi meta yodi gigibwali kabo unai gonowana tamowai se hekamkamnadi ye lau ee nawalai haligigi. ¹¹ Yodi wasawasa meta anelu, iya ede ebis** taukitahetetena. Kalina Hebelu unai hesana ede Abadon, na kalina Giliki unai ede Apoliyon.**

¹² Yababa bagubagunana ede ye tubuko, na yababa labui siya ede sola kabo se laoma.

Yababa lakilakina helabuina

¹³ Kabo anelu hehaligigi-kesegana yona bwagigi ye yuhi, na kabo kabakaitalasam milana gole iya Yaubada matanawai ye totolo ne donanao udiyedi kalina hesau ye laolaoma ya lapui. ¹⁴ Kalina wa ye hededelau anelu hehaligigi-kesegana iya bwagigi taukabikabina wa unai ye wane, “Anelu hasi Yaubada ye paipaihekahinidi Yupalata sagasagana lakilakina unai wa ku yailihaidi.” ¹⁵ Yo anelu hasi Yaubada ye kabinonohaidiko wa teina mahana ta yo mayadai ta yo waikena ta yo bolimai ta hesabana, Yaubada siya kabo ye yailigabaedi. Na tanoubu tamowaidi Yaubada ye hekasadi boda haiyona, na anelu wa kabo boda kesega

** 9:11: Ebis hededehehasilahana GLOSSARY unai ku hasili (↑Ebis).

** 9:11: Abadon meta hesa na kaniyona ede heyababa, na hesa Apoliyon kaniyona ede tauheyaheyababa.

ne se unuhemwaloidi. ¹⁶ Anelu wa yodi tau'iyala siya hosi taugeluidi badodi numelana ya lapui meta 200 miliyon.

¹⁷ Yogu kenosuwai wa unai meta hosi yo taugeluidi ya kitadi kadi kao doha teina: Taugeluidi nuwapoudi kadi laugudugudu kulikulidi meta pulupululudi, kalakalawadi yo yogeyogedi. Yo hosi wa kuludiyao kadi kao doha lai-yoni kuludiyao yo kawadi wa udiyedi meta kaiwa pulupu-luludi, kasu yo salpa** panena se pesama. ¹⁸ Yaubada tamowai ye hekasadi boda haiyona na boda kesega mo se unuhemwaloidi kabaheyababadi haiyona wa udiyedi, siya ede kaiwa kalapulupululuna, kasu, yo salpa panena hosi kawadi udiyedi se pesapesama wa. ¹⁹ Hosi wa yodi gigibwali meta kawadiyao yo giudiyao ne udiyedi, na giudiyao ne kadi kao meta doha mwata ma kuludiyao, na se hepaisowadi na udiyedi tamowai se hekamkamnadi.

²⁰ Tamowai nige se unuhemwaloidi kabaheyababa haiyona ne udiyedi, siya meta nimaginaulidiyao taba'ohuidi ne se kabihekahinidi. Sola nige se nuwabui na demoni yo koitau taba'ohuidi meta nige se hekaiyawasidi. Koitau ta, siya gole, siluba, bolonsi, weku yo kaiwa udiyedi se ginaulidi na nige gonowana saha hesau se kita o se lapui o kaedi udiyedi se taihile. ²¹ Yo hinage yodi kaikaiunu, taubalau yo kalawai kabikabidi, laulau bik-ibikidi yo kaikaiwahali ne udiyedi meta nige se nuwabui.

10

Buka nokuna gagilina

¹ Na kabo anelu gigigigibwalina hesau ya kita galewa ne unai ye dobidobima. Kana kaleko meta yada ye luwui, na kuluna kewana ne unai meta wali, yo kana

** **9:17:** Salpa kana kao doha weku yogeyogena. Na ena se gabu kabo ye gigibwalikalili yo pane yababana ye masalaha.

kao ne dawayana doha mahana, yo kaena kadi kao doha duu kalakalapulupuludi. ² Na nimana ne unai meta buka nokuna gagilina kalakalanonohana ye kabikabi. Na kaekahatuna meta ye utuyei gabwa ne kewana unai na kaeseuseulina ye utuyei tano ne kewana unai. ³ Na kabo ye yogahilakilaki doha laiyoni ye kalagagalakilaki. Huyana ye yogahi meta tulutululu haligigi-labui kalinadi se toledi. ⁴ Huyana tulutululu haligigi-labui wa se hedehedede meta bena ya hetubu ya kulikuli, na kalina hesau galewa ne unai ya lapui ye wane, “Saha tulutululu haligigi-labui se hedehede ta ku nuwatukasinidi na tabu ku kulikulidobiyedi.”

⁵ Kabo anelu wa ya kita ye totolo gabwa yo tano kewadi udiyedi wa nimakahatuna ye helelesae galewa ⁶ bena ye hededekaigwala Yaubada hesanaena, iya meta Yaubada miyamiyahaina, iya galewa, tanoubu, gabwa na udiyedi ginaulidi maudoidi tauhetubudi wa. Anelu wa yona hededekaigwala unai ye wane, “Yaubada saha ye hinelidi bena kabo ye ginaulidi ne taba nige ye hepahilidi. ⁷ Na huyana bena kabo anelu hehaligigi-labuina wa yona bwagigi ye yuhi, mayadaidi ne udiyedi meta Yaubada yona nuwatu wadawadamdi maudoidi kabo ye hegehedi, doha ede ye hededehemasalahadiko yona heyayai tauhaidi peloweta wa udiyedi.”

⁸ Kabo kalina galewa ne unai ya lapui'usei wa ye hedede'uyo kaliguwai ye wane, “Ku lau anelu gabwa yo tano kewadi udiyedi ye totolo ne kalinawai, na nimana ne unai buka nokuna kalakalanonohana wa ku hai.” ⁹ Ede ya lau anelu wa unai na ya henamaiyei taba buka nokuna gagilina wa ye leyama. Na ye hededelaoma ye wane, “Ku hai na ku kai. Bogam ne unai kamnana kabo ku lapui ye nisakalili, na kawam ne unai kabo kamnana doha kamwakamwa.” ¹⁰ Buka nokuna gagilina anelu nimana unai wa ya hai na ya kai meta kawagu ne unai kamnana

doha kamwakamwa, na ya tonoli ye dobi bogagu ne unai meta kamnana wa ye nisakalili. ¹¹ Kabo kalina wa ye hededelaoma kaliguwai ye wane, “Saha Yaubada ye hinelidiko boga, basileiya, kalina yo wasawasa gwaudi hesabadi wa bena ku hededehemasalaha'uyoidi.”

11

Yaubada yona hedehedede tauhededehemasalahana labui

¹ Kabo kabanowonowoi kaikaiwana Yaubada ye haiyama kaliguwai na ye hededelaoma ye wane, “Ku lau yogu Numa Tabuna yo kabakaitalasam milana ku nowonowoidi yo tautaba'ohu menai ne ku hasilidi. ² Na Numa Tabuna bakubakuna ne ku laugabaei na tabu ku nowonowoi, matawuwuna ya moseiyako dagela tamowaidiyao udiyedi. Na waikena badona 42^{**} unai siya kabo yogu magari lakilakina ne se utukalalalatei. ³ Kabo yogu tauhededehemasalaha labui kabadoudou kalekodi se luwuidi yo gigibwali ya mosedi na mayadai badona 1,260 luwadiyena se hededepeloweta.” ⁴ Teina taudi labui ta siya ede olibe kaiwadi labui yo lampa kabatoledi labui se totolo Yaubada matanawai,^{**} iya ede tanoubu ta Guiyauna. ⁵ Ena tamowai hesau ye kaipate bena ye heyababadi kabo kaiwa kalakalalasi kawadi ne udiyedi se tatapesama na kadi waiunu ne se gabuhemwaloidi. Doha teina kabo tauhewaiunudi maudoidi se unuhemwaloidi. ⁶ Teina tauhededehemasalaha labui ta yodi huyahedepeloweta unai meta yodi gigibwali gonowana galewa se gudui, kabo taba nige nabu ye talu, yo hinage gonowana waila se buidi

^{**} **11:2:** Waikena badona 42, iya meta bolimai haiyona yo tupwana, o mayadai badodi 1260. ^{**} **11:4:** Sakaliya 4:1-14

se hemala kwasina, yo ena se henuwa kabo gonowana yababa udoi'udoi se toledi tanoubu ta unai.

⁷ Huyana yodi hededepeloweta gehena ne unai kabo ebis** unai suisui yabayababana ye pesama ne kabo ye luluidi, na ye saedikwaidi yo ye unuhemwaloidi.

⁸ Sinalediyao kabo magai lakilakina kamwasalakina ne unai se balabala. Magai ta hesana wadawadamna se katai Sodoma o Aikupito. Teina meta siya hinage yodi Guiyau kabaheataulona magaina. ⁹ Mayadai haiyona yo tehana udiyedi meta tamowai siya dahi, boga, kalina, yo basileiya maudoidi udiyedi, tauhededehemasalaha wa sinaledi ne se kaikaikewaidi na nige se henuwa bena se toledi bwayabwaya unai. ¹⁰ Na tanoubu ta taumiyaena maudoidi kabo nuwadiyao se namwakalili, ede se gwayalalak-ilaki na se haikaikainauya'uyoidi. Matawuwuna ede tauboiboita labui wa meta tanoubu ta tamowaidiyao se hekamkamnadi.

¹¹ Na mayadai haiyona yo tehana mulinawai Yaubada mauli yahuwana ye moseidi, ede se mauli'uyo na kaedi udiyedi se tolo, na taukitadi meta se matausikalikalili.

¹² Kabo kalinalakilaki galewa ne unai ye dobima se lapui ye hedehededelau taudi labui wa udiyedi ye wane, “Kwa saema inai.” Kabo yada unai se sae galewa, na kadi waiunu wa meta se kaikaikewaidi.

¹³ Tenem mahanana ne unai mwanikunikulakilaki ye tubu. Na Yaubada magai lakilakina wa ye boli teha saudoudoi na teha kesega meta ye tatagwaligwali. Mwanikuniku wa unai meta tamowai badona 7,000 se boita. Na siya taumaumauli maudoidi se matausikalikalili ede Yaubada galewa ne unai se kaihelahui.

¹⁴ Yababa lakilakina helabuina ede ye laomako, na nige bayaona kabo yababa hehaiyonana ye laoma.

** 11:7: Ebis hededehemasalahana GLOSSARY unai ku hasili (↑Ebis).

Bwagigi hehaligigi-labuina

¹⁵ Na kabo anelu hehaligigi-labuina yona bwagigi ye yuhi, na kalina lakilakidi galewa ne unai se wane:

“Tanoubu ta basileiyana maudoidi meta se laomako se hemala yoda Guiyau yo yona Keliso yodi kabatanuwaga.

Yo Yaubada kabo ye tanuwagai ye lau ee huya nige kana siga.”

¹⁶ Kabo babadao badodi 24 yodi telona udiyedi se tutuli Yaubada talanuwana unai wa se guliyaboyabomdobi na Yaubada se kaihelahui ¹⁷ se wane:

“Guiyau, kowa Yaubada Gigibwali Saesaekalilina.

Kowa ede wau teina yo huya bagubagunana unai.

Ka lautokiyeigo,

matawuwuna ede yom gigibwali lakilakikalilina unai ku hetubu tanoubu ta ku tanuwagai.

¹⁸ Tanoubu ta basileiyadi se koipilikalikaliliko, na yom huyakouyalayala mayadaina meta ye lagema.

Mahanana ye lagema bena tauboiboita ku tolehekasadi, yo yom heyayai tauhaidi peloweta wa, yo yom tamowai, yo siya kaiteyadi hesam tauhekasisiyena, gagilidi yo lakilakidi, kainauya kabo ku mosedi.

Yo mahanana ne unai kabo hinage tanoubu ta tauheyababana ku heyababadi.”

¹⁹ Na kabo Yaubada yona Numa Tabuna galewa ne unai ye tasoke ede kalona ne unai talam keisina ye taumasalaha.** Na namanamali se silima, tulutululu dagugudi, yo mwanikuniku se masalaha, yo hinage aisi tupidi se taludobima doha nabu.

** 11:19: Talam keisina kaniyona Hebelu 9:4 unai ye hededehemasalaha.

12

Waihiu yo delegon

¹ Kabo tautau hesau nuwanuwatuna ye saekalili ye masalaha galewa ne unai ya kita. Iya ede waihiu, kana kaleko meta mahana ye luwui, yo kaena gunina ne udiyedi meta waikena, yo kolona ma kipwalana saudoudoi-labui kuluna ne unai. ² Waihiu wa meta ye diyaka. Na yona huyalabalaba ye hanahanauma, na kamkamnana debanawai ede ye doudou.

³ Kabo tautau hesau'uyo galewa ne unai ye masalaha. Unai delegon lakilakina pulupululuna ya kita. Kuluna meta haligigi-labui na maudoidi meta ma kadi kolona gagilidiyao, yo donana meta badodi saudoudoi. ⁴ Na Yaubada kipwala maudoidi ye hekasadi teha haiyona, na delegon giuna wa unai teha kesega kipwalana galewa ne unai ye kuyahebekudi na ye gabadobiyedima tanoubu ta unai. Na waihiu wa nige bayaona kabo ye labalaba na talanuwana unai meta delegon wa ye totolo na ye nayanaya bena waihiu ne natuna ye labasi kabo ye kai.

⁵ Na waihiu wa natuna ye labasi ede loheya. Wawaya ta kabo basileiya maudoidi tanoubu ta unai ye tanuwagaidi, na nige gonowana ye katekamkamnaedi. Na anelu hesau wawaya loheya wa ye gilihai, na ye bahesaei Yaubada yo yona telona galewa ne unai wa udiyedi. ⁶ Na waihiu wa ye wasabu ye lau balabala hesau unai. Na menai magari hesau Yaubada ye kabinonohaiyako, na unai kabo se kitahetete mayadai badona 1,260.

Iyala galewa ne unai

⁷ Na galewa ne unai iyala ye tubu. Iya ede Maikeli yo yona anelu bodana delegon wa se iyalai, na delegon wa yo yona anelu bodana siya hinage Maikeli yo yona anelu bodana wa se iyalaidi. ⁸ Na delegon wa nige yona

bayao gonowana ye saedikwaidi, ede iya yo yona anelu bodana wa galewa ne unai se tuuhepesadi. ⁹ Delegon lakilakina ta, iya ede mwata huya bagubagunana unai wa.** Hesana ede Diyabolo o Satani.** Iya tanoubu ta maudoina taulupohaidi. Iya se gabadobiyeiyama tanoubu ta unai, yo yona anelu maudoidi maiyanao hinage.

¹⁰ Kabo kalina lakilakina hesau galewa ne unai ya lapui ye wane:

“Teina mahanana ta unai meta Yaubada yona kabihemauli
yo yona wasawasa gigibwalina
yo yona Keliso yona tanuwaga gigibwalina se
masalaha.

Matawuwuna ede kada kahao tauhegihegiludi,
iya yoda Yaubada matanawai ye totolo na ye hegi-
hegiludi mayadai yo boniyai unai wa,
se gabadobiyeiyako tanoubu ta unai.

¹¹ Na Mamoe Natuna kwasinana unai yo Yaubada yona
hedehedede yodi hededehemasalahanana unai ede
tausunuma wa gonowana Satani se saedikwai.

Yodi mauli nige se gadosisikaliliyedi, unai boita
matusina meta nige kalidiwai.

¹² Unai komiu galewa unai taumiya maudoimiu kwa
gwauyalalakali.

Na ahani mo komiu tanoubu yo gabwa taumiyaidi,
matawuwuna ede Diyabolo wa ye dobiwako kalim-
iuwai!

Na iya ye kouyalalayalakali,
matawuwuna ye nuwatulobaiyako yona mahana
meta ye kubwakalili.”

** **12:9:** Genese 3:1-15 ** **12:9:** Diyabolo kalina Giliki unai kaniyona ede tauhededeheyaheyababa, yo Satani meta kalina Hebelu na kaniyona ede waiunu. Diyabolo, Satani, delegon yo mwata nuwanuwatudi ne meta kesega.

¹³ Huyana delegon wa ye kitalobai meta iya se gabado-biyeyiko tanoubu ta unai, ede wawaya loheya taulabasina wa ye henakuwatawatani. ¹⁴ Na Yaubada waihiu wa unai magesubu lakilakina pepedi labui ye mosedi, bena kabo udiyedi ye loi ye lau balabala wa unai, Yaubada magai ye kabinonohaiyako wa unai. Na menai kabo se kitahetete bolimai haiyona yo tehana. Na teina unai kabo mwata wa taba nige gonowana ye lau ye lobai. ¹⁵ Na mwata wa kawana unai waila ye kalagabaei doha kabaita, ede waihiu wa ye didiwatani bena ye yaluhai. ¹⁶ Na tano waihiu wa ye sagui meta ye taigali na kabaita wailana delegon ye kalagabaei wa ye dididobi luwana ne unai na ye tauwadam. ¹⁷ Kabo delegon wa ye kouyalay-alakalili waihiu wa unai. Ede ye lau waihiu wa kana isimulitao hekadi ye iyalaiddi. Siya meta Yaubada yona laugagayo taukawakabiyena, yo Yesu yona hedehegede taumiyawatanina. ¹⁸ Na delegon wa meta ye totolo gabwa salagomgomna unai.

13

Suisui nuwamatamatausina gabwa unai ye poesaema

¹ Kabo suisui nuwamatamatausina ya kita gabwa unai ye poesaema. Iya donanao saudoudoi yo kulunao haligigi-labui**, kolona saudoudoi gagilidi kuluna wa udiyedi, yo kulunao kesega kesega udiyedi meta hesa Yaubada kabahedeheyaheyababana. ² Suisui ya kita wa kana kao doha lepadi, na kaena kana kao doha beya kaena yo

** **13:1:** Suisui... donanao saudoudoi yo kulunao haligigi-labui: Tau-sonoga hekadi yodi nuwanuwatu meta suisui ta Loma yodi gabemani ye heyaheyasoniyei, yo teina kulukulu haligigi-labui ta iya ede Loma magai lakilakina kuduli haligigi-labui udiyedi se ginauli ye heyaheyasoniyedi, yo dona saudoudoi ta siya ede yodi wasawasa saudoudoi.

kawana doha lai yoni kawana.** Na delegon wa iya yona bayao yo telona yo yona tanuwaga gigibwalina lakilakina ye mosehekawa suisui wa unai. ³ Suisui wa kuluna hesau kana kao doha kelepa unai se gedali na iyamo ye namwanamwa'uyo. Tamowai maudoidi se nokokalili na suisui wa se hemuliwatani. ⁴ Yo delegon wa se kaihelahui, matawuwuna tanuwaga gigibwalina ye mosehekawayako suisui wa unai, yo hinage suisui wa se kaihelahui yo se wane, "Kaiteya kabo doha suisui ta?", yo, "Kaiteya gonowana ye iyalaei?"

⁵ Suisui wa gonowana ye hededesaesae yo Yaubada ye hededeheyaheyababa, yo yona tanuwaga gigibwalina gonowana ye hepaisowa nawalai 42. ⁶ Ede kawana ye soke na Yaubada ye hededeheyababa meta unai hesana yo yona kabamiya magaina yo galewa ne taumiyaidi ye hededeheyaheyababadi. ⁷ Talam ye lau suisui wa unai bena Yaubada yona tamowai ye iyalaidi yo ye saedikwaidi, yo yona tanuwaga gigibwalina ye hepaisowa kabo boga, tamowai, kalina yo basileiya maudoidi ye tanuwagaidi. ⁸ Tanoubu taumiyaidi maudoidi kabo suisui wa se kaihelahui. Siya meta kaiteyadi hesadiyao Yaubada nige ye kulidi mauli bukana unai huyana tanoubu sola nige ye hetubu wa unai. Buka wa meta Mamoe Natuna se unui'usei wa yona buka.

⁹ Iya kaiteya beya toletolena, bena ye lapulapui!

¹⁰ Ena kaiteya Yaubada yona kaisunuwa unai bena se tole numatutugudu unai,

iya kabo menai se tole.

Ena kaiteya Yaubada yona kaisunuwa unai bena se unuhemwaloi kelepa unai,
kabo kelepa unai se unuhemwaloi.

** 13:2: Lepadi, beya, yo lai yoni, siya ede suisui bayabayaodi yo kaikaikalasidi.

Teina unai Yaubada yona tamowai bena se tolokesegai ma taubigadi yo yodi sunuma unai se tolotahitahi.

Suisui nuwamatamatausina hesau bwatano unai ye poesaema

¹¹ Kabo suisui nuwamatamatausina hesau ya kita, bwatano ne unai ye poesaema, iya donanao labui doha mamoe natuna, na kalinana daguguna doha delegon.

¹² Iya suisui bagubagunana wa yona tanuwaga gigibwalina maudoina unai ye tolo na ye paisowa, yo tanoubu ta taumiyaidi ye woyaidi na suisui bagubagunana wa se kaihelahui. Iya ede kuluna hesau kelepa unai se gedali na ye namwanamwa'uyo wa.

¹³ Yo suisui helabuina wa tamowai maudoidi matadiyena laulau gigigigibwalidi ye ginaulidi, doha hinage kaiwa kalakalasinna galewa ne unai meta ye hetaludobiyeiyama tanoubu ta unai.

¹⁴ Yaubada yona talam unai ede suisui helabuina ta suisui bagubagunana wa yona gigibwali unai na laulau gigigigibwalidi ye ginaulidi, na udiyedi tanoubu taumiyaidi ye lupohaidi. Ye hededelau tanoubu taumiyaidi udiyedi bena suisui bagubagunana wa koitauna se ginauli, iya ede kelepa unai kuluna se gedali'usei wa, na sola ma maumaulina.

¹⁵ Hinage gigibwali suisui helabuina wa kalinawai, unai bena suisui bagubagunana koitauna wa yawasina ye mo-sei. Unai kabo koitau wa ye hedehedede, yo siya kaiteyadi nige iya se taba'ohui ne kabo ye hededegabaedi na se unuhemwaloidi.

¹⁶ Na kabo tamowai dobidobidi yo tamowai saesaedi, tamowai gogogogodi yo tamowai dehadehadi, yailihai tamowaidi yo heyayai tauhaidi, tamowai maudoidi ne suisui helabuina wa ye lauhelilidi bena kabo hekihekinoi se haidi nimakahatudi o debadi udiyedi.

¹⁷ Teina unai kabo nige gonowana tamowai hesau saha hesau ye hemaisa o ye lokunegabaei, na siya kaiteyadi suisui ta hesana o hesana yona numela tauhaidi ne se bom mo.

¹⁸ Siya kaiteyadi tausibasiba kabo teina nuwatu ta se nuwatulobai. Kaiteya tamowai iya sibasibana gonowana kabo ye kaipate numela ta nuwanuwatuna bena ye nuwatulobai. Numela ta meta tamowai yona numela. Iya ede 666.**

14

Mamoe Natuna yo tamowai 144,000

¹ Kabo ya kaikewalau, na Saiyona Koyana** tupina unai Mamoe Natuna maiyanao tamowai 144 tausani se totolo ya kitadi. Siya debadiyao udiyedi meta Mamoe Natuna hesana yo Tamana hesana. ² Yo hinage galewa ne unai dagugu ya lapui doha kabaita lakilakina daguguna yo doha tulutululu daguguna. Dagugu ya lapui wa doha hapu taukaikaiheyaidi yodi hapu se kaikaiheyaidi. ³ Na tamowai 144 tausani wa wana hauhauna se wanai Yaubada yona telona yo suisui maumaulidi hasi yo babadao wa talanuwadiwai. Nige gonowana hesau wana ta ye wanai, na siya taudi 144 tausani tanoubu ta unai Yaubada ye yailihaidiko wa se bom mo gonowadi wana ta se wanai. ⁴ Teina ta meta siya ede kaiteyadi nige taudi se hebikidi waiwaihiu udiyedi.** Yodi laulau se a'akalili. Siya Mamoe Natuna se hemuliwatani yona kabalau maudoina udiyedi. Teina tamowaidi ta meta se mose'uyoidi Yaubada unai,

** **13:18:** 666: Yaubada yona numela meta haligigi-labui (7), na 777 meta Yaubada yo Keliso yo Yaluwa yodi numela. Na teina numela 666 ta meta haligigi-kesega (6) ma haiyona. Haligigi-kesega, iya nige ye sae haligigi-labui ye lobai, gonogonowana doha tamowai yo yona nuwatu maudoidi nige gonowana se sae Yaubada se lobai. Unai 666 meta tamowai yabayababana numelana. ** **14:1:** Saiyona meta Yelusalema hesana hesau. ** **14:4:** Siya ede kaiteyadi nige taudi se hebikidi waiwaihiu udiyedi: Hedehedede ta ye lau laulau bikibikidi kabikabidi udoi'udoi udiyedi yo hinage ye lau koitau taba'ohuina unai.

ede tanoubu ta unai ye yailihaidiko na se hemala kaita-lasam bagubagunadi Yaubada yo Mamoe Natuna udiyedi. ⁵ Siya nige hedehededelupolupo hesau kawadi ne unai ye pesa yo nige kabahegiludi hesau.

Anelu haiyona

⁶ Kabo anelu hesau ya kita yada duwaduwalinawai ye loiloi, yo yona paisowa meta wasa namwanamwana miyamiyahaina ye wasawasaduwaiyei tanoubu unai tau-miya kalidiyena, ye lau basileiya, boga, kalina, yo boda maudoidi udiyedi. ⁷ Ye hedehedede ma kalinalakilakina ye wane, “Yaubada bena kwa hekasisiyei yo kwa hed-edetausaei, matawuwuna hekasa mahanana ye lagemako. Galewa yo tanoubu yo gabwa yo waila bonobonowasidi tauhetubudi wa kwa kaihelahui.”

⁸ Anelu bagubagunana ye lau na kabo helabuina ye mulitama ye wane, “Ye tatagwaligwali, ye tatagwaligwali! Babiloni magai lakilakina** wa ye tatagwaligwaliko. Iya yona gadosisi bikibikidi doha waina bayabayaona unai tamowai ye henumadi. Teina unai basileiya maudoidi ye woyahesuwala na se ba'aya.”

⁹ Anelu labui wa se lauko na kabo hehaiyonadi ye mulitama, na ma kalinalakilakina ye wane, “Ena kaiteya suisui ne yo koitauna ye taba'ohuidi yo yona hekihekinoi debana o nimana unai ye hai, ¹⁰ kabo Yaubada yona kouyalayala lakilakina ye talu kalinawai. Yona kouyalay-ala ne meta doha waina bayabayaokalilina ye ini na unai kana waiunu tamowaidiyao ye henumadi. Kaniyona ede Yaubada yona anelu yo Mamoe Natuna matadiyena siya

** **14:8:** Babiloni meta magai lakilakina teha Pesiya unai, wauta iya ede Irak basileiyana. Siya Isalaela se iyalaidi na se woyalaedi yodi basileiya Babeloniya unai se miya. Hemasalaha bukana ta unai Babiloni meta Loma magaina lakilakina heyaheyasonina.

kabo hekamkamna se lobai salpa** kaiwana kalakalasina gigigigibwalina unai. ¹¹ Yo kadi hekamkamna kaiwana kalakalasina kasuna nige gonowana ye kaiyawasi. Siya kaiteyadi suisui yo koitauna wa tautaba'ohuina yo hesana hekihekinoina tauhaina meta boniyai yo mayadai unai nige gonowana se kamkamnakaiyawasi.” ¹² Teina ta unai ede bena Yaubada yona tamowai se tolokesegai ma taubigadi, na Yaubada yona laugagayo se kawakabiyedi yo Yesu sunumana unai se tolotahitahi.

¹³ Kabo kalina hesau galewa ne unai ye hedehegede-laoma ye wane, “Teina ta ku kulidobiyedi: Taubota, siya ede Guiyau tausunusunumaena na mahana ta unai yo huya kabo se laoma ne udiyedi se boita, meta gonowana se gwauyala.” Na Yaluwa ye wane, “Mamohoi, kamkamna maudoidi ta kabo se laugabaedi na se kaiyawasi, yo yodi tolokesegai maisana kabo se hai.”

Yaubada tamowai yona huyahekasadi

¹⁴ Kabo ya kaikewalau, na matagu ne unai meta yada posiposina ye taumasalaha, yo ginauli hesau meta kewana wa unai ye tutuli kana kao doha tamowai natuna.** Yona kolona gole kuluna ne unai yo nimanawai meta witi kababoliboli matamatana.** ¹⁵ Kabo galewa ne unai anelu hesau Numa Tabuna unai ye pesama, yo ma kalinalakilakina ye yogalau yada ne unai tautuli wa unai ye wane, “Tanoubu ta masulina meta ye pogalako. Yom kababoliboli ne ku hai na ku hetubu ku boli, matawuwuna masuli huyabolina mahanana ede ye lagemako.” ¹⁶ Kabo yada kewana unai tautuli wa yona kababoliboli wa ye

** **14:10:** Salpa hededehehemasalahana meta Hemasalaha 9:17 unai ku hasili.

** **14:14:** Daniyela 7:13 ku hasili na unai ku lobai meta teina ta Mesaiya hedehedena. ** **14:14:** Witi kababoliboli matamatana kana kao doha kelepa youyouna.

hekwade tanoubu kewana unai, na tanoubu masulina wa ye bolidi.

¹⁷ Kabo galewa ne unai anelu hesauna'uyo Numa Tabuna wa unai ye pesama, yo iya hinage nimana ne unai meta kababoliboli matamatana. ¹⁸ Hinage anelu hesau kabakaitalasam milana unai ye laoma, iya kaiwa kalakalasina tanuwagana, na kalina lakilakina unai ye yogalau kababoliboli matamatana taukabikabina wa unai ye wane, “Yom kababoliboli matamatana ne ku hepaisowa na tanoubu winena kaniyodiyao ku bolidi, matawuwuna kaniyodi wa se buinako.” ¹⁹ Anelu wa yona kababoliboli wa ye hekwade tanoubu ta kewana unai, na kabo wine kaniyodi ye tanogogoidi yo ye gabadobiyedi waina kabatamtamna lakilakina unai, iya meta Yaubada yona kouyalayala. ²⁰ Na magai lakilakina dagelanawai wine kaniyodi wa waina kabatamtam unai se utukalalateidi na se tamdi, na waina kabatamna ne unai kwasina ye didipesama doha kabaita, lohana meta 300 kilomita** yo gabwatunna ede mita kesega yo tehana.

15

Anelu haligigi-labui yo yababa lakilakidi haligigi-labui.

¹ Kabo galewa ne unai kabasiliyata tautauna saesaena hesau ya kita meta unai anelu haligigi-labui na nimadiwai yababa lakilakidi haligigi-labui mulimulitakalilidi. Mulimulitakalilidi kaniyona ede ena yababa lakilakidi ta se gehe, kabo Yaubada yona kouyalayala hinage ye gehe. ² Yo ginauli hesau ya kita kana kao doha gabwa na yona nega meta doha galasi yo ye sidosidoli doha kaiwa kalakalasina. Yo tamowai ya kitadi se totolo dedekanawai. Teina tamowaidi ta, siya meta yodi sunuma udiyedi se

** **14:20:** 300 kilomita meta Yowane Giliki tamowaidi yodi nowo ye hepaisowa na ye kuli ede 1,600 sitadiya.

tolobayao na suisui wa yo koitauna nige se taba'ohuidi yo hesana numelana wa nige se hai. Siya maudoidi hapu Yaubada ye mosedi meta se kabikabidi. ³ Na Yaubada yona heyayai tauhaina Mose kana wana** yo Mamoe Natuna kana wana se wanaidi se wane:

“Guiyau Yaubada Gigibwali Saesaekalilina

Kowa ginauli lakilakidi yo saesaedi ku ginaulidi.

Yom laulau se dudulai yo se mamohoi.

Kowa basileiya maudoidi yodi wasawasa.

⁴ O Guiyau, tamowai maudoidi bena se hekasisiyego yo se hededetausaego,

matawuwuna kowa ku bom ku tabu.

Basileiya maudoidi kabo se laoma se kaihelahuigo,

matawuwuna yom laulau dudulaidi ku hemasalahadi se kitadiko.”

⁵ Teina ya kitadi na mulidiwai ya kaikewa'uyo meta galewa ne unai Numa Tabuna, iya ede Yaubada kabataba'ohuina numana, meta sokesokena. ⁶ Numa tabuna wa unai anelu haligigi-labui wa se pesama na yababa haligigi-labui wa meta nimadiyena. Siya kaleko namwanamwadi, a'adi yo namanamalidi se likwadi yo dagilolo gole se kauhetakikilidi duwaduwalidi ne udiyedi.

⁷ Kabo suisui maumaulidi hasi wa hesauna gaeba gole kesega kesega ye mosedi anelu haligigi-labui wa udiyedi. Teina gaeba ta meta Yaubada Miyamiyahaina yona kouyalayala udiyedi se mwayau. ⁸ Numa tabuna wa Yaubada yona didiga yo yona gigibwali kasudi ye laugili-hai. Na nige gonowana hesau ye mwalaesae Numa Tabuna wa unai ye lau ee kana siga anelu nimadiwai yababa lakilakidi haligigi-labui wa se gehe.

** 15:3: Mose kana wana meta Dutelonomi 32 unai ku hasili.

16

Yaubada yona kouyalayala gaebana haligigi-labui

¹ Kabo kalina lakilakina ya lapui Numa Tabuna wa unai ye hedehededelau anelu haligigi-labui wa udiyedi ye wane, “Kwa lau, Yaubada yona kouyalayala gaebadi haligigi-labui wa kwa inigabaedi tanoubu kewana unai.” ² Anelu bagubagunana ye lau yona gaeba ye inigabaei tanoubu kewana unai, ede bonu yabayababadi yo kamkamnakalilidi se masalaha tamowai udiyedi, siya ede suisui wa yona hekihekinoi tauhaina yo koitauna tautaba'ohuina.

³ Kabo anelu helabuina yona gaeba ye inigabaei gabwa kewanawai, ede ye bui ye hemala tamowai boiboitadi kwasinadi, na unai ginauli maumaulidi maudoidi gabwa luwanawai se mwalo.

⁴ Na kabo anelu hehaiyonana yona gaeba ye inigabaei sagasaga yo waila bonobonowasidi udiyedi, na se buidi se hemala kwasina. ⁵ Kabo anelu hesau, iya ede waila tanuwagana, ya lapui ye wane:

“Yaubada, kowa ku bom ku tabu,
kowa ede wau teina yo huya bagubagunana unai.

Kowa meta ku dudulai,
matawuwuna yom hekasa ku ginaulidi ta.

⁶ Teina meta siya kaiteyadi yom tamowai yo peloweta wa kwasinadi se hebwalilidi,
unai ede kwasina ku mosedi se numa yodi kawayagala maisana.”

⁷ Kabo kabakaitalasam milana unai kalina hesau ya lapui ye wane:

“Mamohoi, Guiyau Yaubada Gigibwali Saesaekalilina,
yom hekasa ne mamohoidi yo dudulaidi!”

⁸ Anelu hehasina yona gaeba ye inigabaei mahana kewanawai na unai gigibwali ye mosei bena gigibwalina wa

unai kabo tamowai ye gabudi. ⁹ Unai mahana gigibwalina lakilakina wa tamowai ye gabuheyababadi, iyamo yodi laulau yabayababadi udiyedi meta siya nige se nuwabui na Yaubada se hededetausae, na se tolo ede Yaubada, iya yababa lakilakidi tanuwagadi wa, hesana se hededeheyaheyababa.

¹⁰ Kabo anelu hehaligigina yona gaeba ye inigabaei suisui bagubagunana wa** yona telona unai, ede yona basileiya wa ye masigiligudui. Na tamowai se kamkamnakalili, unai memenadi se kapuyahisidi. ¹¹ Na yodi kamkamna yo bonudiyao wa debadiyena ede Yaubada, iya galewa ne unai taumiya wa, se hededeheyaheyababa. Na nige se henuwa bena saha yabayababadi se ginaulidi wa udiyedi se nuwabui.

¹² Kabo anelu hehaligigi-kesegana yona gaeba ye inigabaei Yupalata sagasagana** lakilakina kewanawai, ede wailana wa ye pitali, na unai wasawasa tamowaidiyao yo yodi tau'iyala tamowaidiyao tupwa kaluwabu unai yodi keda ye kabinonohai.

¹³ Kabo yaluwa bikibikidi haiyona ya kitadi kadi kao doha kwalukwalu. Hesau delegon wa kawana unai ye pesama, hesau suisui bagubagunana wa kawana unai, yo hesau pelowetalupolupo** wa kawana unai ye pesama.

¹⁴ Siya meta yaluwa bikibikidi yo laulau gigigigibwalidi udoi'udoi tauginaulidi. Na se pesa se lau tanoubu maudoina yodi wasawasa udiyedi, bena se woyagogoidima na Yaubada Gigibwali Saesaekalilina yona hekasa mayadaina unai kabo se iyalai.

** **16:10:** Suisui bagubagunana wa wasana ku hasili Hemasalaha 13:1-10 udiyedi. ** **16:12:** Yupalata sagasagana meta ye lakikalili, na ena waila unai ye didididi meta nige gonowana tau'iyala tamowaidiyao kabo se kawasi.

** **16:13:** Pelowetalupolupo iya ede suisui helabuina wa.

¹⁵ Guiyau Yesu ye hedede ye wane,

“Kwa kita ne! Yogu laolaoma ne doha taukaiwahali! Kaiteya ye silasilawa yo kana kaleko tauna udiyedi ye kitahetetenamwanamwaeidi, kabo taba nige ma tau-gaibuna ye taitaihile na ye mwadine. Teina debadiyena ede iya gonowana ye gwauyala.”

¹⁶ Kabo yaluwa bikibikidi wa wasawasa maudoidi yo yodi tau'iyala se woyagogoidima magai hesau unai, kalina Hebelu unai magaina hesana ede Amagedon.

¹⁷ Na kabo anelu hehaligigi-labuina yona gaeba ye inidobiyei tanoubu yo galewa duwaduwalidi ne unai, na Numa Tabuna wa unai kalina lakilakina ye pesama Yaubada yona telona unai ye wane, “Ginauli maudoidi gehegehedi ede teina!” ¹⁸ Kabo namanamali se sili, dagugu lakilakikalilidi, tulutululu dagugudi yo mwanikuniku lakilakikalilina. Tamowai yodi huyatubu unai ye laoma ee teina meta nige mwanikuniku hesau yabayababakalilina doha teina. ¹⁹ Babiloni magai lakilakina** wa ye taigali teha haiyona, yo basileiya udoi'udoi udiyedi magai lakilakidi maudoidi se tatagwaligwali. Tenem unai Yaubada Babiloni magai lakilakina wa yona laulau yabayababadi ye nuwatuidi. Na yona kouyalayala ne meta doha waina bayabayaokalilina ye ini na unai ye henuma. ²⁰ Bwanabwanaluwa yo koya tupidi maudoidi se tauwadam. ²¹ Yo galewa ne unai aisi tupidi lakilakidi, polohedi nuwana 40 kilo, se bekudobima tamowai kewadiwai. Na aisi tupidi se taludobima ta meta se yababakalili, unai tamowai Yaubada se hededeheyaheyababa.

17

Waihiu ganaganawalina saesaena yo suisui bagubagunana

** 16:19: Babiloni hededehemasalohana ku lobai Hemasalaha 14:8 unai.

wa

¹ Anelu haligigi-labui wa siya gaeba haligigi-labui se kabikabidi wa meta hesauna ye laoma na ye hededelaoma kaliguwai ye wane, “Ku laoma, waihiu ganaganawalina saesaena waila gwaudi dedekadiyena ye tutuli ne kana hekamkamna ya hekitago.** ² Na tanoubu ta yodi wasawasa maiyadi se ganawali, yo yona laulau bikibikidi** wa meta doha waina bayabayaona unai tanoubu tamowaidi se numayauyaule.”

³ Kabo Yaluwa Tabuna ye luwuigau yo anelu wa ye bahelaeigau balabalawai. Temenai waihiu ya kita meta suisui pulupululukalilina kewana unai ye tutuli. Na suisui ne tauna meta Yaubada kabahededeheyaheyababana hesadi se hemwayau, yo iya kulunao haligigi-labui yo donanao saudoudoi. ⁴ Waihiu wa yona kaleko meta pulupululukalilina,** yo kana pasa meta gole, weku namanamalidi yo giniuba matapoudi. Iya kaputi gole ye kabikabi na kalona ne unai meta ginauli nuwamatamatausidi yo nuwamwadimwadinedi. Teina ta iya yona laulau bikibikidi ne udiyedi se laoma. ⁵ Debana wa unai meta hesa wadawadamna kulikulina doha teina:

“Babiloni,
magai saesaena,
kowa sinesineo ganaganawalidi
yo laulau nuwamatamatausidi sinadi.”

** **17:1:** Waihiu ganaganawalina saesaena waila gwaudi dedekadiyena ye tutuli meta Babiloni magari lakilakina ye heyaheyasoniyei, magari wa sagasagana gwaudi dedekanawai. Na teina ta meta Loma magari lakilakina wa ye hetahetala, matawuwuna Yowane nige gonowana teina magari ta ye hededehemasalaha, madai se hekamkamna. ** **17:2:** Laulau

bikibikidi kaniyona hesau ede koitau taba'ohuina. ** **17:4:** Kaleko pulupululukalilina meta wasawasa tamowaidi yodi kaleko yo maisadi se lakikalili

⁶ Yo waihiu wa ya kita meta Yaubada yona tamowai yo Yesu tausunumaena kwasinadi unai ye numayauyaule. Huyana ya kita meta ya siliyatakalili. ⁷ Kabo anelu wa ye hededelaoma kaliguwai ye wane, “Idohagi to ku siliyatakalili? Waihiu ne yo suisui kulukulunao haligigi-labui yo donanao saudoudoi unai ye gelu ne kaniyodi wadawadamdi kabo ya hededehemasalahadi kalimwai. ⁸ Suisui ku kita wa, huya bagubagunana unai ye maumauli, na teina huya ta unai meta nige, yo nige bayaona kabo ebis** unai ye pesama na kana heyababa Yaubada ye kabinonohaiyako ne kabo ye lau unai. Tanoubu tau-miyaidi kaiteyadi hesadiyao Yaubada nige ye kulidi mauli bukana unai huyana tanoubu sola nige ye hetubu wa unai, siya suisui wa se kita meta se siliyatakalili. Iya huya bagubagunana unai ye maumauli, na teina huya ta meta nige, na nige bayaona kabo ye taumasalaha'uyo.”

⁹ Na anelu wa ye hedehedede'uyo ye wane, “Teina ta tausibasiba se bom mo kabo se nuwatulobai: Kulukulu haligigi-labui wa meta kuduli haligigi-labui se heyaheya-soniyedi, udiyedi waihiu wa ye tutuli. ¹⁰ Siya meta hinage wasawasao haligigi-labui: haligigi se boitako, kesega ede iya sola ye tanutanuwaga, na mulimulitakalilina ede sola kabo ye laoma. Na ye laoma, kabo ye miya huyakub-wakubwa mo. ¹¹ Na suisui wa huya bagubagunana unai ye maumauli, na teina huya ta unai meta nige, iya kabo ye hemala wasawasa hehaligigi-haiyonana. Iya meta haligigi-labui bodadi wa kadi kaha hesauna, na hinage kana hekamkamna Yaubada ye kabinonohaiyako ne kabo ye lau unai.

¹² Dona saudoudoi ku kitadi wa meta siya wasawasa saudoudoi sola nige basileiya hesau se tanuwagai. Na siya

** 17:8: Ebis meta duha lohalohana ye dobikalili (†Ebis).

kabo tanuwaga gigibwalina se hai na suisui wa maidadi se hemala wasawasa awa kesega mo. ¹³ Siya meta nuwatu kesega unai, na yodi bayao yo yodi tanuwaga gigibwalidi se moseilaei suisui wa unai. ¹⁴ Wasawasa saudoudoi yo suisui wa kabo Mamoe Natuna se iyalai, na Mamoe Natuna kabo ye saedikwaidi, matawuwuna ede iya guiyau yodi Guiyau yo wasawasa yodi Wasawasa. Yo iya maiyanao meta yona yogayogahai yo kaisunuwa yo tautolotahitahi tamowaidi.”

¹⁵ Kabo anelu wa ye hededelaoma kaliguwai ye wane, “Waila ku kitadi dedekadiwai waihiu ganaganawalina saesaena ye tutuli wa, siya meta tamowai bodadi, boga, basileiya yo kalina udoi'udoi tamowaidiyao. ¹⁶ Dona saudoudoi yo suisui pulupululuna ku kitadi wa meta waihiu ganaganawalina saesaena wa kabo se hewaiunu. Yona gogo maudoidi kabo se haidi, yo yona kaleko kabo se pulisihaidi na ma taugaibuna. Kabo bulumana se kai yo kabitoledi kabo kaiwa kalakalasinu unai se gabudi. ¹⁷ Matawuwuna Yaubada nuwanuwatu ye toleyako nuwadi wa udiyedi bena yona nuwatu se ginauliwatanidi. Unai nuwadi se tolekesegaidi na yodi tanuwaga gigibwalina se moseilaei suisui wa unai ye lau ee kana siga Yaubada yona nuwatu maudoidi se hemamohoiyedi. ¹⁸ Waihiu ku kita'usei wa meta iya magai lakilakina ye heyaheyasoniyei, iya ede tanoubu maudoina wasawasadiyao kadi tanuwaga.”

18

Babiloni magai lakilakina ye tatagwaligwali

¹ Teina ginaulidi ta mulidiwai, anelu hesau ya kita galewa ne unai ye dobidobima. Iya yona tanuwaga gigibwalina meta ye saekalili, na namanamalina wa unai

tanoubu maudoina ye hedawaya. ² Kalinalakilaki unai ye yoga ye wane,

“Ye tatagwaligwali, ye tatagwaligali!

Babiloni magaina saesaena^{**} ye tatagwaligwaliko!

Iya ye hemala demoni yo yaluwa bikibikidi maudoidi yodi kabamiya

yo manuwa bidabidadi yo suisui bidabidadi^{**} yo nuwamatamatausidi maudoidi yodi kabamiya.

³ Yona laulau bikibikidi^{**} doha waina bayabayaona udiyedi basileiya maudoidi se numayauyaule,

yo tanoubu ta wasawasadiyao siya maiyadi se ganawali, yo kana henuhenuwa udoi'udoi udiyedi ede tanoubu ta yona taukune tamowaidiyao yodi wasawasa se helakidi.”

⁴ Kabo kalina hesau galewa ne unai ya lapui ye wane,

“Yogu tamowai, komiu Babiloni magai lakilakina ne kwa pesagabaei,

kabo yona yababa ne udiyedi taba nige kwa kabisagusagu.

Teina unai kana hekamkamna ne kabo taba nige kwa hekalodi.

⁵ Yona yababa meta se laki yo se badokalili se sae ee galewa,

na yona yababa ne meta Yaubada nige gonowana ye nuwaluluhiyeidi.

**

18:2: Babiloni hededehemasalahana ku lobai Hemasalaha 14:8 unai.

** **18:2:** Manuwa bidabidadi yo suisui bidabidadi meta manuwa yo suisui Yaubada ye laugagayoidi wa. Lewitikasi 11 unai ta hasili. ** **18:3:**

Laulau bikibikidi yo ganawali meta heyaheyasoni, na kaniyodi ede Yaubada ye sigigabaei na yona midi ye tole tamowai lakilakidi yo gigibwali yo kabasaguina gogodiyao udiyedi.

⁶ Unai komiu tau'iyala ^{**} bena kwa hekamkamna gono-gonowana doha kaiteyadi ye hekamkamnadiko wa.

Yababa saha ye ginaulidiko tamowai udiyedi taba maisadi ma labui ye haidi.

Ginaulti nuwamatamatausidi yo nuwamwadimwadinedi ye mosedi tamowai udiyedi se numa wa meta kana kaputi ne unai kwa inidi kwa hebayao'uyoidi na unai kwa henuma.

⁷ Hekamkamna yo doudoulakilaki kwa mosei unai kana kao ede ye bom ye hededetausae'uyoi yo ye hewasawasa'uyoi,

matawuwuna ede nuwana ne unai ye wane, 'Yau ta wasawasa waihiuna, yau ta nige kwabuli. Unai taba nige ya nuwadubu.'

⁸ Unai mayadai kesega unai kabo hekamkamna ye lobai, siya ede boita, nuwadubu yo hasahasali.

Kabo kaiwa kalakalasi unai ye kalasi ye lau ee ye taukwadalele, matawuwuna Guiyau Yaubada iya tauhekasana ne ye gigibwalikalili."

⁹ Tanoubu ta wasawasadiyao, kaiteyadi iya maidanao se ganaganawali yo yona wasawasa gogodiyao se he-paisowadi wa, huyana Babiloni ye kalakalasi na kausa se kita meta sabina se siyayau yo se doukalili.

¹⁰ Kedalohalohawai se totolo, matawuwuna hekamkamna ye hekalu wa se matausiyei, na se wane,

"Kapole! Kapole! Babiloni, kowa magari lakilakina yo bayabayaona!

Iyamo mahana kubwakubwana mo unai kam heyababa ku lobai!"

^{**} **18:6:** Komiu tau'iyala: Nige ye masalaha meta teina tau'iyala ta meta siya kaiteyadi.

¹¹ Tanoubu ta yona taukune tamowaidiyao kabo sabina se siyayau yo se doukalili, matawuwuna ede yodi gogo meta nige tauhemaisahaidi. ¹² Gogodiyao ede teina: Gole, siluba, weku namanamalidi, giniuba matapoudi, yo kaleko sapusapudi namwanamwakalilidi, kaleko pulupululukalilina; yo ginauli udoi'udoi kaiwa panena namwanamwakalilina yo aiboli** yo kaiwa maisa lakilakidi udiyedi se ginaulidi; yo bolonsi, aeyani yo weku kwaikwailolona hesau hesana mabolo. ¹³ Yo tauda kabahepahepanedi panena namwanamwakalilidi, yo yausi panepanedi udoi'udoi, mulamula panepanedi udoi'udoi doha inisenisi; yo waina, olibe bunamana, yo pwalawa namwanamwakalilina yo witi, yo bulumakau yo mamoe, yo hosi yo kaliyota, yo heyayai tauhaidi yo tamowai hekadiyo iyala unai se haidi hinage se lokunegabaedi.

¹⁴ Kabo se wane, “Ginauli namwanamwadi maudoidi ku henuwakaliliyedi wa se tauwadamko. Yom wasawasa maudoidi yo gogo namwanamwadi maudoidi se tauwadam, taba nige se taumasalaha'uyo.”

¹⁵ Taukune tamowaidi tenem gogo ne se lokunegabaedi kalinawai na unai yodi wasawasa se haidi wa, siya kabo kedalohalohawai se totolo, matawuwuna hekamkamna ye hekalo wa se matausiyei. Siya kabo se siyayau yo se doukalili, ¹⁶ na se doulakilaki se wane,

“Kapole! Kapole! Babiloni, kowa magari lakilakina yo saesaena!

Kaleko namwanamwadi yo maisadi se lakikalili doha kaleko sapusapudi yo pulupululukalilina ku luwuidi,

** **18:12:** Aiboli kaniyona ede elepanti donana, na kalina dimdim unai se wane, *ivory*. Teina ginaulidi ta maisana ye lakikalili.

yo gole, weku namanamalidi yo giniuba matapoudi udiyedi taum ku hepasa.

¹⁷ Iyamo mahana kubwakubwana mo unai wasawasa maudoidi ta se tauwadam!”

Taukune yodi waga kapinadi, yo waga unai taugelu yo waga taupaisowaidi maudoidi, yo siya kaiteyadi gabwa ne unai yodi namwanamwa se haihaidi meta kedalohalohawai kabo se totolo. ¹⁸ Huyana ye kalakalasi na kasuna se kita, meta kabo se yogahilakilaki se wane, “Nige magai hesau yona wasawasa doha teina magai lakilakina ta!” ¹⁹ Kabo kahusa se hesulusaedi kuludi ne udiyedi, na se siyayau yo se doukalili na se wane,

“Kapole! Kapole! Kowa magai lakilakina.

Kowa yom wasawasaena waga tanuwagadiyao se gogo!

Na huyakubwakubwa mo unai ku tatagwaligwali.”

²⁰ Komiu galewa unai taumiya yo komiu Yaubada yona tamowai, yo apostolo yo peloweta, bena kwa gwaualakalili!

Matawuwuna Yaubada kami gum ye haiyako kalinawai.

²¹ Kabo anelu bayabayaona weku lakilakina ye lakaisini na ye tudobiyei gabwa ne unai, na ye wane,

“Doha teina kabo Yaubada ma kouyalayalana na Babiloni magai lakilakina ne ye tudobiyei, na taba nige ye taumasalaha'uyo.

²² Babiloni, kowa kalimwai taba nige hapu taukaikaiheyaidi yo higo yo bwagigi tauyuhidi yo taukaiheya tohotohonadi hekadi yodi kaiheya dagugudi se lapu'uyoidi kalimwai.

Paisowa udoi'udoi taunimapaisowaidi taba nige se lobai'uyoidi,

yo witi kabagiligili wekuna daguguna taba nige se lapu'uyoidi kalimwai.

²³ Lampa dawayadi taba nige se kita'uyoidi kalimwai.

Taba nige loheya yo waihiu se tawasola kalinadi se lapu'uyoidi kalimwai.

Yababa maudoidi ta kabo se tubu kalimwai,
matawuwuna yom taukune tamowaidi meta tamowai saesaedi tanoubu ta unai, iyamo se lupoidi,
na yom taubalau yo kalawai kabikabidi udiyedi basileiya maudoidi ku lupohaidi.

²⁴ Kowa kalimwai meta Yaubada yona tamowai yo peloweta kwasinadi
yo hinage tamowai maudoidi tanoubu ta unai ku unuidi wa kwasinadi.”

19

Hedebasaelakilaki galewa ne unai

¹ Teina ginaulidi ta mulidiwai kabo dagugu hesau ya lapui doha bodalakilaki kalinadi galewa ne unai se yogahilakilaki se wane,

“Haleluiya! Kabihemaui yo namanamali yo gigibwali meta yoda Yaubada iya yona,

² matawuwuna yona hekasa ta maudoidi se mamohoi yo se dudulai.

Iya meta waihiu ganaganawalina saesaena wa ye hekilainoyako.

Waihiu wa tanoubu ta tauheyababana yona laulau bikibikidi ne udiyedi,

yo Yaubada yona heyayai tauhaidi kwasinadi ye hebwalilidi.

Unai kadi gum Yaubada ye haidi.”

³ Na kabo boda lakilakina wa se yogahi'uyo se wane,
“Haleluiya! Ye kalasi na kasuna wa ye sae nige kana siga.”

⁴ Yo babadao 24 yo suisui maumaulidi hasi wa se guliya boyabomdobi na Yaubada yona telona unai ye tutuli wa se kaihelahui yo se yogahilakilaki se wane,
 “Mamohoi! Haleluiya!”

⁵ Kabo telona wa unai kalina hesau ye laoma ye wane,
 “Yoda Yaubada kwa hedebasaei,
 komiu yona heyayai tauhaidi yo tauhekasisiyeina,
 komiu tamowai dobidobidi yo tamowai saesaedi.”

Mamoe Natuna yona hetahetawasola kaikaigogona

⁶ Kabo dagugu hesau ya lapui doha bodalakilaki, yo doha kabaita, yo doha tulutululu dagugulakilakidi, se yogayogahi se wane,

“Haleluiya! Yoda Guiyau Yaubada Gigibwali Saesaekalilina, iya ye wasawasa yo ye tanuwaga.

⁷ Kwa laoma ta gwauyala yo ta hededetausaei yo ta hedebasaei!

Matawuwuna Mamoe Natuna yona huyatawasola mayadaina ye lagemako yo waihiu bena kabo ye tawasolai ne** meta ye nonohako.

⁸ Talam ye lau iya unai meta kaleko posiposina a'ana namwanamwana namanamalina ye likwa.”

Kaleko namwanamwana wa kaniyona ede Yaubada yona tamowai yodi laulau dudulaidi.

⁹ Kabo anelu wa ye hededelaoma kaliguwai ye wane,
 “Teina ta ku kulidobiyedi: Siya kaiteyadi Yaubada ye kaibwadaidi se lau Mamoe Natuna yona hetahetawasola kaikaigogona unai, meta siya gonowana se gwauyala!” Yo ye hedede'uyo ye wane, “Mamohoi, teina ta meta Yaubada yona hedehedede.”

** **19:7:** Mamoe Natuna waihiu bena kabo ye tawasolai ne, nuwamasalahana ede ekalesiya bodana o dubu, siya kabo Yesu maiyanao se miyagogoi.

¹⁰ Kabo ya guliyaboyabomdobi talanuwana wa unai bena ya taba'ohui. Na ye hededelaoma ye wane, “Tabu ku taba'ohuigau! Yau meta Yaubada yona heyayai tauhaina hesau, doha kowa yo helem tausunuma, siya kaiteyadi Yesu yona hedehedede taumiyawatanina. Yaubada ye bom mo ku taba'ohui. Matawuwuna hedehedede mamohoidi Yesu ye hededehemasalahadi wa gonowana kabo unai tamowai Yaubada wasana se wasaduwaiyei.”

Hosi posiposina taugeluina ye lau ye iyala

¹¹ Kabo galewa ya kita ye tasoke yo matagu ne unai hosi posiposina,** yo taugeluina hesana ede Taukawakabi yo Mamohoi. Yona hekasa yo iyala ye ginaulidi ta meta se dudulai. ¹² Matana doha kaiwa kalapulupululuna yo kuluna ne unai meta kolona gwaudi. Kalinawai meta hesa kulikulina kaniyona nige hesau kabina ye kata na iya ye bom mo. ¹³ Yona kaleko ye likwa wa meta ye kwasinagudui. Yo iya hesana ede YAUBADA YONA HEDEHEDEDE. ¹⁴ Galewa ne unai iyala bodadi, siya ede Yesu tausunumaena, kaleko posiposidi a'adi namwanamwadi se likwadi yo hosi posiposidi se geluidi, na hosi posiposina taugeluina wa se hemuhemuliwatani. ¹⁵ Iya kawana ne unai meta iyala kelepana matamatana ye tatapesama na unai kabo basileiya maudoidi ye iyalaidei. Na kabo basileiya maudoidi tanoubu ta unai ye tanuwagaidi, na taba nige gonowana ye katekamkamnaedi. Na Yaubada Gigibwali Saesaekalilina yona kouyalayala unai kana waiunu kabo ye utukalakalateidi doha waina kabatamtamna unai wine kaniyodi se utukalakalateidi na se tamdi. ¹⁶ Iya lakwana unai na kana kaleko ne unai meta hesana hesau kulikulina. Iya ede:

** **19:11:** Hosi posiposina taugeluina kaniyona ede kana waiunu kabo ye saedikwaidi.

Wasawasa yodi Wasawasa yo guiyau yodi Guiyau.

¹⁷ Yo anelu hesau ya kita mahana kewana ne unai ye totolo. Iya ye yogalau ma kalinalakilakina manuwa kaikaitaudi maudoidi se loiloi'usi wa udiyedi ye wane, “Kwa laoma, kwa hebodakesegaigomiu Yaubada yona kaikaigogo saesaena ta unai. ¹⁸ Unai kabo wasawasa, iyala babadadi, yo tamowai bayabayaodi bulumadi kwa kaidi, yo hinage hosi yo taugeluidi yo tamowai maudoidi bulumadi kwa kaidi, siya ede yailihai tamowaidi yo heyayai tauhaidi, tamowai dobidobidi yo tamowai saesaedi!” ¹⁹ Kabo suisui bagubagunana wa** yo tanoubu ta wasawasadiyao yo yodi tau'iyala ya kitadi se laomagogoi bena hosi posiposina taugeluina wa yo yona tau'iyala se iyalaide. ²⁰ Na suisui wa se kelebesi, yo iya maiyana meta pelowetalupolupo wa, iya ede suisui wa yona gigibwali unai ye tolo na laulau gigigigibwalidi ye ginaulidi wa. Tenem laulau gigigigibwalidi ne udiyedi ede siya kaiteyadi suisui wa yona hekihekinoi tauhaidi yo koitauna tautaba'ohuina wa ye lupohaidi. Taudi labui ne kabo ma maumaulidi na se tuudobiyedi salpa** kaiwana kalakalasililina nige kana siga wa unai. ²¹ Na kadi kahao maudoidi wa meta hosi taugeluina kawana unai kelepa ye tatapesama ede ye unuhemwaloidi. Na bulumadiyao wa udiyedi manuwa maudoidi wa se kaikai ye lau ee bogadi se sese.

20

Yaubada Satani ye paipaihekahini bolimai tausani kesega

** **19:19:** Suisui bagubagunana wa: Peina 13 unai kabo suisui ta wasana ku hasili. ** **19:20:** Salpa hededehemasalahana GLOSSARY unai ku hasili (↑Salpa).

¹ Kabo anelu hesau ya kita galewa ne unai ye do-bidobima, nimana ne unai meta meta ebis** kana kii, yo seni lakilakina ye kabikabi. ² Iya kabo delegon wa ye kelebese. Iya ede mwata huya bagubagunana unai wa**, na hesana ede Diyabolo o Satani, na ye paipaihekahini, ³ na ye tudobiyei ebis unai na temenai kabo ye bawabawa bolimai tausani kesega. Anelu wa ebis ye gudui yo ye guduyahisinamwanamwaei, kabo taba nige basileiya hesau ye lupohai'uyoidi kana siga bolimai tausani kesega se gehe. (Na mulinawai Yaubada kabo iya ye yailigabaei huyakubwakubwa mo.)

⁴ Kabo telona hekadi ya kitadi na udiyedi taututuli tamowaidiyao ne meta Yaubada gigibwali ye moseidiko bena se tanuwaga wa se tutuli. Yo hinage tamowai yaluwadi ya kitadi. Siya ede kaiteyadi gadodi se boli'utu-sidiko wa Yesu wasana yo Yaubada yona hedehedede yodi hededehemasalahana wa debadiyena. Yo hinage siya nige suisui wa o koitauna wa se taba'ohui yo yona hekihekinoi nige se henuwa se hai debadi o nimadi udiyedi. Siya meta se mauli'uyo yo Keliso maiyadi se tanuwaga bolimai tausani kesega. ⁵ Teina ta meta tolo'uyo bagubagunana. Na tauboiboita hekadiyo wa nige se mauli'uyo kana siga bolimai tausani kesega wa se gehe. ⁶ Siya kaiteyadi boita tolo'uyona bagubagunana unai se tolo'uyo meta siya Yaubada yona tamowai yo gonowana se gwauyala. Boita helabuina taba nige se hekalo. Siya kabo se hemala Yaubada yo Keliso yodi taupaisowa, na kabo maiyadi se tanuwaga bolimai tausani kesega.

** **20:1:** Ebis meta duha lohalohana ye dobi nige kana siga (↑Ebis).

** **20:2:** Mwata huya bagubagunana unai wa meta Satani o Diyabolo o Delegon. Kabo hededehemasalaha gagilidi labui Hemasalaha 12:9 unai ku hasilidi.

Yaubada Satani ye saedikwai

⁷ Bolimai tausani kesega wa se gehe Yaubada kabo Satani yona kabatutuguduina wa unai ye yailigabaei. ⁸ Iya kabo ye lau tanoubu maudoina ta unai bena basileiya maudoidi taumiyaidi ye lupohaidi. Teina basileiyadi ta hesadi ede Goga yo Magoga.** Satani kabo ye wo-yagoidima iyala hesabana, yo tau'iyala badodi doha nagali salagomgom unai. ⁹ Kabo se laugogoi se lau ede Yaubada yona magai lakilakina se galahetakikili. Magai ta meta Yaubada ye gadosisikaliliyei yo yona tamowai yodi kabamiya. Na galewa ne unai kaiwa kalakalasina ye taludobima ede tau'iyala maudoidi wa ye gabuhaidi. ¹⁰ Na Yaubada kabo diyabolo ye hai, iya tau'iyala wa taulupohaidi, na ye tudobiyei salpa** kaiwana kalakalasililina luwanawai. Iya ede suisui yo peloweta lupolupodi yodi kabatudobiyedi wa unai. Temenai mayadai yo boniyai se kamkamna ye lau ee nige kana siga.

Yaubada tauboiboita ye hekasadi

¹¹ Kabo telona lakilakina posiposina yo unai tautuli wa ya kitadi. Yona taumasalaha unai meta tanoubu yo galewa se sigisuwala na se tauwadamkalikalili. ¹² Kabo tauboiboita maudoidi ya kitadi, tamowai saesaedi yo tamowai dobidobidi, siya telona talanuwana wa unai se totolo. Anelu buka se sokedi, yo buka hesau hinage se soke, iya ede mauli bukana. Tauboiboita ne saha se ginaulidi wa meta buka wa udiyedi Yaubada ye kulidobiyedi, na saha se ginaulidiko wa debadiyena kabo ye hekasadi. ¹³ Gabwa luwanawai tauboiboita kabo ye kabigabaedi, yo

** **20:8:** Goga yo Magoga meta tanoubu ta tamowaidiyao se tupagogoima Yaubada bena se iyalaei ne heyaheyasonidi. Buka Beyabeyana unai wasadi ta hasilidi Hesekiyela 38 yo Hesekiyela 39 udiyedi. ** **20:10:** Salpa hededehemasalahana meta Hemasalaha 9:17 unai ku hasilu.

Boita yo Hade udiyedi tauboiboita kabo se kabigabaedi. Yo tamowai kesega kesega saha ye ginaulidiko wa debadiyena kabo Yaubada iya ye hekasadi. ¹⁴ Kabo boita yo Hade wa Yaubada ye tuudobiyedi kaiwa kalakalasina wa unai. Teina ta meta boita helabuina. ¹⁵ Ena taba Yaubada tamowai hesau hesana nige ye lobai mauli bukana unai meta kabo ye tuudobiyei kaiwa kalakalasina wa unai.

21

Galewa hauhauna yo tanoubu hauhauna

¹ Kabo galewa hauhauna yo tanoubu hauhauna ya kitadi, matawuwuna galewa bagubagunana yo tanoubu bagubagunana wa se tauwadamko. Yo tanoubu hauhauna ta unai meta nige gabwa. ² Yo Yaubada yona magari iya ede Yelusalema hauhauna galewa ne unai ya kita ye dobidobima. Magaina wa Yaubada ye kabinonohai doha waihiu se kabinonohai tawasola hesabana. ³ Yo telona ne unai kalina lakilaki ye laolaoma ya lapui ye wane, “Kwa kita ne! Yaubada yona kabamiya ede tamowai luwadiyena. Kabo maiyanao se miya yo siya kabo yona tamowai. Yaubada iya ede yodi Yaubada, iya kabo maiyadi. ⁴ Iya kabo matadi ne udiyedi matasulu maudoidi ye sauhaidi, yo taba nige boita'uyo o nuwadubu o doudou o kamkamna. Matawuwuna ginauli bagubagunadi wa se tauwadamko.”

⁵ Telona unai taututuli wa ye wane, “Ku kita ne, ginauli maudoidi ya ginaulidi ta meta hauhaudi!” Kabo ye wane, “Teina ta ku kulidobiyei, matawuwuna teina hedehedede ta meta mamohoidi yo gonowana kwa sunumaedi!”

⁶ Yo ye hedede'uyo ye wane, “Ginauli maudoidi ya ginaulihegedhiko! Yau Alepa yo Omega, ** ginauli maudoidi yodi kabahetubu yo yodi kabagehe. Siya kaiteyadi

** 21:6: Alepa yo Omega hededehemasalahadi kabo Hemasalaha 1:8 unai ku hasili.

gadodi se magu kabo mauli wailana bonobonowasina unai waila nige maisana ya moseidi se numa. ⁷ Kaiteyadi se tolokesegai, siya teina ginauli maudoidi ta kabo se haidi, yo yau kabo yodi Yaubada yo siya kabo yau natuguwao.

⁸ Na kaiteyadi yodi sunuma se uhalai hekamkamna matausina debanawai, yo kaiteyadi nige tausunuma, yo laulau bikibikidi tauginaulidi, yo taukaikaiunu, tau-taubalau yo taukalakalawai, koitau tautaba'ohuidi, yo tauhededelupolupo meta Yaubada kabo ye tuudobiyedi salpa** kaiwana kalakalasikalilina luwanawai. Tenem unai maudoidi ta kabo boita helabuina se lobai.”

Yelusalema hauhauna galewa ne unai ye dobima

⁹ Anelu haligigi-labui yababa lakilakidi mulimulitakalilidi gaebadi haligigi-labui taukabikabidi wa, siya kadi kaha hesau ye laoma kaliguwai ye wane, “Ku laoma, tautawasola waihiuna kabo ya hekitago. Iya ede Mamoe Natuna waihiu bena kabo ye tawasolai ne!” ¹⁰ Na kabo Yaluwa Tabuna ye luwuigau na anelu wa ye bahelaeigau kuduli hesau lakilakina yo tupina lohalohana unai. Yo menai Yelusalema ye hekitagau Yaubada yona magai lakilakina galewa ne unai ye dobidobima. ¹¹ Yaubada yona didiga unai ye hedawaya, yo dawayana meta doha weku maisalakilakikalilina, hesana ede gesepa, yo yona nega doha galasi kwaikwailolona. ¹² Magai wa ganana meta ye potopoto yo ye saekalili, yo kawakedana badodi meta saudoudoi-labui. Yo anelu saudoudoi-labui meta kesega kesega kawakedanao wa udiyedi. Yo Isalaela kadi bogao saudoudoi-labui wa meta kesega kesega hesadi kulikulidi kawakedana wa udiyedi. ¹³ Kawakeda haiyona teha kaluwabu, haiyona teha bwauli, haiyona teha yawana, yo haiyona teha yalasi unai. ¹⁴ Magai lakilakina wa

** 21:8: Salpa hededehemasalahana meta Hemasalaha 9:17 unai ku hasili.

ganana sowodiyao meta weku lakilakidi saudoudoi-labui, yo udiyedi Mamoe Natuna yona apostolo saudoudoi-labui wa hesadiyao se kulidi.

¹⁵ Anelu, iya ede maiyagu ka hedehedede wa, meta nimana ne unai kabanowonowoi kaikaiwana gole ye kabikabi bena magai lakilakina wa yo kawakedanao yo ganana ye nowonowoidi. ¹⁶ Magai lakilakina lohana yo magagana yo saena meta nowonowoi kesega.** Anelu wa magai lakilakina ye nowonowoi yona kabanowonowoi kaikaiwana unai na ye lobai meta lohana ede 2,200 kilomita,** na magagana yo saena meta gonogonowadi doha lohana wa. ¹⁷ Gana wa potopotona ye nowonowoi meta 65 mita.** Anelu wa tamowai yodi nowonowoi hepahepaisowana unai ye hepaisowa na ye nowonowoi. ¹⁸ Ganana wa gesepa unai se ginauli, yo magaina lakilakina wa meta gole mamohoina a'ana unai se ginauli, yo yona nega meta doha galasi. ¹⁹ Magai lakilakina wa ganana

** **21:16:** Nowonowoi kesega: Buka Beyabeyana unai Yaubada yona kabamiya bilina Numa Tabuna unai hinage lohana yo magagana yo saena nowonowoi kesega. Bili wa hesana ede teha tabukalilina. Wasana kabo 1 Kin 6:20 yo Hebelu 9:3 udiyedi ku hasili. ** **21:16:** 2,200 kilomita: Magai nowonowoina Yowane ye kuli ede 12,000 sitadiya, iya ede Giliki tamowaidi yodi nowonowoiyena. Na numela 12,000 meta heyaheyasoni: 12 kaniyona ede Yaubada yona kabaloina, na tausani kaniyona ede boda, o se badokalili. Unai ta kita meta magai lakilakina wa, iya meta Yaubada yona loina guninaena taumiya tamowaidi maudoidi. ** **21:17:** Gana wa potopotona wa Yowane ye kuli 144 kubita. Numela ta meta Yaubada yona tamowai maudoidi heyaheyasonidi, siya ede Isalaela tamowaidi yo Yesu tausunumaena maudoidi. Matawuwuna ede 144 = 12 x 12, Isalaela tamadi badodi saudoudoi-labui yo apostolo saudoudoi-labui ye kabigogoidi.

sowodi wekudi wa meta weku namwanamwadi** kadi kao udoi'udoi udiyedi se hepasadi. Weku bagubagunana meta gesepa unai, weku helabuina meta sapaiya unai, weku hehaiyonana meta kalsidoniya unai, weku hehasina meta emeladi unai, ²⁰ weku hehaligigina meta sadoniki** unai, weku hehaligigi-kesegana meta kaneliyen unai, weku hehaligigi-labuina meta kilisolite unai, weku hehaligigi-haiyonana meta belilo unai, weku hehaligigi-hasina meta topasi unai, weku hesaudoudoina meta kilisopalase unai, weku hesaudoudoi-kesegana meta yasinite unai, yo weku hesaudoudoi-labuina meta ametiso unai se hepasadi. ²¹ Kawakeda gududi saudoudoi-labui wa meta giniuba matapoudi udiyedi se ginaulidi, kawakeda kesega kesega meta giniuba matapouna kesega unai se ginauli. Magai lakilakina wa kedana lakilakina meta gole mamohoina a'ana unai se ginauli, yona nega meta doha galasi.

²² Magai lakilakina wa unai meta nige Numa Tabuna ya kita, matawuwuna Guiyau Yaubada Gigibwali Sae-saekalilina yo Mamoe Natuna wa meta siya yona Numa Tabuna ede. ²³ Magai lakilakina ta unai nige mahana o waikena dawayadi, matawuwuna Yaubada yona namanamali dawayana magai ne ye hedawaya, yo Mamoe Natuna meta lampana ede. ²⁴ Dawayana unai basileiya maudoidi kabo se miyamiya yo tanoubu wasawasadiyao yodi gogo wasawasadi kabo se baheidi se laoma unai. ²⁵ Mayadaiyena taba nige kawakedanao ne se guduidi, matawuwuna temenai taba nige boniyai'uyo. ²⁶ Tamowai

** **21:19:** Weku namwanamwadi ne meta maisadi lakilakidi, tamowai gogogodi se hepaisowadi yodi pasa. Bena Isalaela yodi taukaitalasam saesaena nuwapouna kana pasa ta nuwatui. Ginauli wa unai weku namwanamwakalilidi badodi saudoudoi-labui se toledi, siya ede Isalaela bodadi saudoudoi-labui heyaheyasonidi (Esodo 28:15-30). ** **21:20:** Sadoniki hesana hesau meta oneki.

kabo basileiya maudoidi yodi gogo saesaedi yo wasawasadi se baheidima magai lakilakina wa unai bena Yaubada hedebasaena. ²⁷ Na taba nige gonowana ginauli hesau bidabidana se baheiyama, yo koitau tautaba'ohuidi yo taukailupolupo taba nige gonowana magai ne unai se lusae, na siya kaiteyadi hesadiyao Yaubada ye kulidiko Mamoe Natuna yona mauli bukana unai meta siya se bom mo kabo menai se miya.

22

Waila maumaulina sagasagana

¹ Kabo anelu wa mauli wailana sagasagana ye hekitagau, na ye neganamwanamwakalili doha galasi. Na Yaubada yo Mamoe Natuna yodi telona udiyedi ye didididima, ² yo ye didi ye dobi magai lakilakina wa kedana lakilakina duwaduwalina wa unai. Sagasaga wa tehana labui udiyedi meta mauli kaiwadi se totolo, na bolimai kesega unai yodi huyakaniyo meta badodi saudoudoi-labui, iya ede waikena kesega kesega udiyedi meta se kanikaniyo. Yo lugudiyao meta basileiya maudoidi kaba-henamwanamwadi. ³ Temenai taba nige tamowai o ginauli hesau Yaubada kabo ye kitaheyababa. Na Yaubada yo Mamoe Natuna yodi telona meta magai lakilakina wa luwanawai, na yona heyayai tauhaidi** kabo iya se taba'ohui. ⁴ Siya kabo kana kao se kita, yo Yaubada hesana meta debadi ne udiyedi. ⁵ Temenai taba nige boniyai'uyo. Taba nige lampa o mahana dawayadi se hepaisowadi, matawuwuna Guiyau Yaubada dawayana kabo ye hedawayadi. Na maiyanao kabo se tanuwaga ye lau ee nige kana siga.

** 22:3: Yona heyayai tauhaidi ne, siya ede tamowai maudoidi magai wa unai taumiya.

⁶ Anelu wa ye hededelaoma kaliguwai ye wane, “Teina ta meta hedehedede mamohoidi yo gonowana kwa sunumaedi. Guiyau, iya ede peloweta tauhededehesibasi-badi Yaubadana, meta yona anelu ye hetamali ye lau yona heyayai tauhaidi udiyedi na ginauli nige bayaona kabo se tubu ne ye hekitadi.”

Yesu yona uyoma

⁷ Guiyau Yesu ye hedede ye wane, “Ku kita! Nige bayaona kabo ya uyoma. Siya kaiteyadi buka ta unai saha ya hedededi ta se kawakabiyeidi meta siya gonowana se gwauyala.”

⁸ Yau, Yowane, teina ginauli maudoidi ta ya lapuidi yo ya kitadi. Na huyana ya lapuidi yo ya kitadi meta ya guliyaboyabomdobi anelu iya ede ginauli maudoidi tauhekitagau wa kaena unai bena ya taba'ohui. ⁹ Na ye hededelaoma ye wane, “Tabu ku taba'ohuigau! Yau meta Yaubada yona heyayai tauhaina hesau doha kowa yo kam kahao peloweta wa yo kaiteyadi siya teina buka ta hedehededenena tausunumawatanidi. Yaubada ye bom mo ku taba'ohui.”

¹⁰ Kabo ye hededelaoma ye wane, “Buka ta unai hededepeloweta maudoidi tabu hesauna ku tolewadam, matawuwuna ede buka ta hedehedededi maudoidi nige bayaona kabo se masalaha. ¹¹ Unai ena kaiteya yababa ye ginaginauli, taba yababa ne ye ginaginauli; kaiteya laulau bikibikidi ye ginaginaulidi, taba laulau bikibikidi ne ye ginaginaulidi; kaiteya miyamiya dudulaidi ye miyamiyaidi, taba miyamiya dudulaidi ne ye miyamiyaidi; yo kaiteya miyamiya tabudi yo a'adi ye miyamiyawatanidi, taba miyamiya tabudi yo a'adi ne ye miyamiyawatanidi.”

¹² Na Yesu ye wane, “Ku kita ne! Nige bayaona kabo ya uyoma. Na maisa udoi'udoide ede nimaguwai, na tamowai ginauli saha se ginaulidiko wa maisadi kabo ya mosedi.

¹³ Yau Alepa yo Omega, Bagubagunana yo Mulimulitana, ginauli maudoidi yodi kabahetubu yo yodi kabagehe.”

¹⁴ Siya kaiteyadi kadi kwama se deulihe'a'adi meta siya gonowana se gwauyala. Talam kabo ye lau siya kalidiwai na se mwalaesae magai lakilakina wa unai yo mauli kaiwana kaniyona se kai. ¹⁵ Na magai lakilakina dagelana ne unai meta kedewa,** doha tautaubalau yo taukalakalawai, laulau bikibikidi tauginaulidi, taukaikaiunu, koitau tautaba'ohuidi yo taulaulaulupolupo maudoidi.**

¹⁶ “Yau, Yesu, yau Dawida lamna yo kana isimulita. Yau malatomtom kipwalana dawadawayana. Yogu anelu ya hetamali ye laowa na ekalesiya bodadi wa kadi hedehedede ye hedededi kalimwai.”

¹⁷ Yaluwa yo Mamoe Natuna waihiu bena kabo ye tawasolai ne se wane, “Ku laoma!” Ena kaiteyadi teina hedehedede ta se lapuidi, taba se wane, “Ku laoma!” Ena kaiteya gadona ye magu, taba ye laoma mauli wailana nige maisana ta ye numa.

¹⁸ Yau, Yowane, teina hedehedede bayabayaona ta ya tole komiu maudoimiu kalimiuwai: Ena kaiteya teina buka ta unai hedehedede hagahagana hesau ye tolelaei, meta Yaubada kabo yababa lakilakidi buka ta unai ya kulidi wa ye mosedi kalinawai. ¹⁹ Yo ena kaiteya teina buka ta unai hedehedede hesau ye haigabaei, meta kabo ginauli namwanamwadi teina buka ta unai Yaubada ye hedehemasalahadi wa kalinawai kabo ye haigabaeidi. Iya kabo nige gonowana mauli kaiwana kaniyona ye kai yo Yaubada yona magai lakilakina unai taba nige ye lusae.

** 22:15: Kedewa: Dius tamowaidi yodi kabikabi meta ena tamowai nige se kitahenamwadi matadiyena meta se kataidi siya ede kedewa. ** 22:15: Lausoiso 14 yo 15 tauhedehedede wa nige ye masalahakalili iya kaiteya. Nuwana Yesu, o Yowane, o anelu wa.

²⁰ Teina ginaulidi ta tauhededehemasalahadi wa ye wane, “Mamohoi! Nige bayaona kabo ya laowa.”

Mamohoi! Ku laoma, Guiyau Yesu.

²¹ Ya tapwalolo taba Guiyau Yesu yona kabinamwa ye miya komiu Yaubada yona tamowai kalimiuyena. Mamohoi!

Yaubada wasana: Buka Hauhauna tupwana
The Message about God: The New Testament in the Saliba
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Saliba long Niugini

copyright © 2007, 2013, 2017, 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Saliba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-07-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 14 Jul 2021

a38b418f-b400-5c73-b231-ea8af9b0924a